

GLAS GORENJSKE

Vsem naročnikom, bralcem in prijateljem našega lista

Srečno Novo leto!

V novo leto z novim podjetjem

V novo — osmo leto svojega izhajanja, stopa naš list v bistveno drugačnih okoliščinah kot prejšnja leta. Pred kratkim se je časopisno podjetje „Glas Gorenjske“ združilo z Gorenjsko tiskarno v novo podjetje „GORENJSKI TISK“.

Osnovni smisel te združitve je prav v tem, da se okrepi napredni gorenjski tisk, hkrati pa seveda usposobi tiskarna, da bo zmogla ustreči vsem zahtevam, ki bodo rasle sorazmerno s širjenjem tiskane besede po Gorenjskem.

V slogi je moč! S tem geslom bomo poskušali v novem letu uresničiti načrt, ki smo si ga postavili in ta je: modernizirati tiskarno! Tiskarna potrebuje nove stroje in novo opremo. Vsega seveda ne bomo zmogli urediti z lastnimi močmi in z lastnimi sredstvi. Prepričani pa smo, da bomo z moralno in materialno pomočjo naših oblastvenih organov, kolektivov ostalih podjetij in množičnih organizacij — uspeli!

Če bomo uspeli v tem, potem bomo lahko „Glas Gorenjske“ občutno povečali obseg. Razen njega pa bomo lahko začeli izdajati druge publikacije, ki jih na Gorenjskem že dolgo pogrešamo. Uredništvo meni, da bo kljub vsem težavam že letos povečalo obseg listu, ne da bi pri tem zvišalo prodajno ceno lista ali pa naročnino. Prvi in osnovni pogoj za to pa je seveda — papir.

Pri vsem tem delu stremimo, da stopi Gorenjska tudi v tem pogledu — v pогledu razcveta in širjenja tiskane besede — korak naprej. Ta korak pa bo toliko krepkejši in toliko zanesljivejši, kolikor bolj nas bo v teh stremljenjih podprla vsa gorenjska javnost.

S temi skopimi mislimi za uvod, želi vsem Gorenjcem in vsemu delovnemu ljudstvu naše domovine obilo uspehov in mnogo sreč v novem 1955. letu Časopisno, založniško in tiskarsko podjetje

GORENJSKI TISK

PISMO STUDENTOVSKEGA KLUBA ZIRI

Še enkrat o poljanski komuni

Usa dejstva govore za enotno Poljansko dolino

Pravda za poljansko komuno samostojna komuna, ostali del oportunitizma vodečih članov počasno naje, je dobila v zadnjem času tako obliko, da smo združili s Skofijo Loko; kasnejše kov občinskega ljudskega odboja, ki iščejo pri bodočih komunah samo sebične lokalne knosti, pa so le-ti prepustili razdarsko-političnim razvojem dočasno nazadnjaškim elementom.

Menimo, da ni treba ob tej priliki ponavljati načelnih izhodišč, ki vodijo naše družbeno življenje k tej vsebinski in oblikovni reorganizaciji organov ljudske oblasti. Ta vprašanja so bila načelno obravnavana že s strani najvišjih in najuglednejših tirzavkov, zato menimo, da so našim ljudem precej jasna (v kolikor pa niso, je temu kriv predvsem politični aktiv). Naš namen je predvsem oviti na problem z argumenti, ki govorijo za poljansko komuno in proti njej.

Problem sam niti ne bi bil tako zapleten, če bi Poljanska dolina spričo svoje zemljepisne legi, zgodovinske ter gospodarskega razvoja v preteklosti, ne bila tako neenakomerno razvita. Dolina ima na videz dve središči (Skofja Loka in Žiri). Vendar samo na videz, kajti naravno, zgodovinsko in gospodarsko središče oba Sorinjska dolin je bila in ostane Skofja Loka, ne ozira se na to, da je občina Žiri imela v preteklosti svoje upravne sedeže drugod — v Idriji in kasneje v Logatu.

V začetku so bili tako okrajni kakor krajevni organi mnenja, da Žiri z okolico ostanejo Zaradi zavestnega odpora in

Poljanske doline pa naj bi se litilnega aktiva in predstavnosti, da smo združili s Skofijo Loko; kasnejše kov občinskega ljudskega odboja, ki iščejo pri bodočih komunah samo sebične lokalne knosti, pa so le-ti prepustili razdarsko-političnim razvojem dočasno nazadnjaškim elementom.

Naše mnenje je, da mora biti princip dela naših političnih organizacij tak, da se stalična kritično sprejemajo pred celotnim političnim aktivom. Ko pa se ugotovi najboljše stalične, je celoten aktiv dolžan to stalične zagovarjati in ga braniti tudi proti neovsečenim ljudem, ker ne ne deli, marveč naj bi se po njem Poljanska dolina združila v samostojno komuno, s sedežem v središču doline — Gorenjski vas (potrebno utemeljitev glej v »Glasu Gorenjske«, štev. 46a dne 15. 11. 1954).

Bistveni argumenti, ki ta predlog utemeljujejo, so sledeči: Poljanska dolina je po svoji zemljepisni legi, po svojih splošnih gospodarskih in političnih značilnostih, zaključena celota, ki ima (čeprav trenutno pasivno) vse pogoje za nadaljnji gospodarski in politični razvoj. O tem predlogu je sekretariat Okrajnega odbora SZDL na seji, ne ne deli, marveč naj bi se po njem Poljanska dolina združila v samostojno komuno, s sedežem v središču doline — Gorenjski vas (potrebno utemeljitev glej v »Glasu Gorenjske«, štev. 46a dne 15. 11. 1954).

Poglejmo torej nekaj argumentov, na katere se opirajo stavnik političnega aktiva iz v Zireh, ne da bi požustili Poljanske doline, vključno s tovarši iz Žirov, sklenili, da se bo za tako rešitev boril. Do tega sklepka pa je prišlo prav na osnovi objave tovarišev iz Žirov, ki so se s tako rešitvijo strinjali in prav tako izjavili, da se bodo za njo na svojem terenu borili.

Zaradi zavestnega odpora in

1. Trdijo, da ne gredo »pod Gorenjo vas«, češ da je bila med vojno domobranska postojanka in da Gorenjevaččani niso napredni ljudje in podobno.

2. Da Gorenja vas ni nobeno gospodarsko, politično in kulturno središče doline.

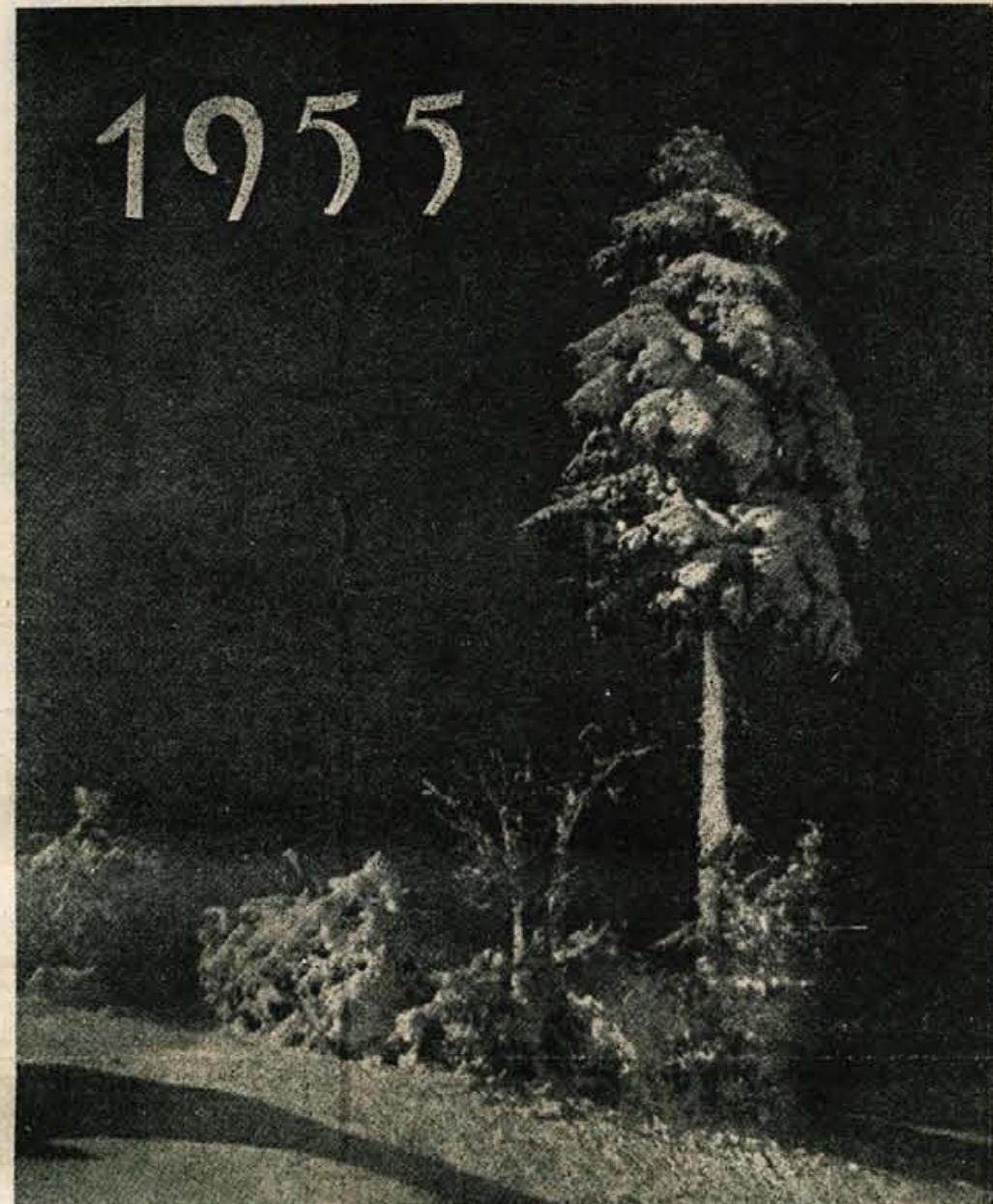
3. Da bi v primeru enotne poljanske komune prevladale njihove težnje (težnje Gorenjevaččanov — op. ur.), medtem ko bi se njihova občina zanemarjala.

4. Da je vsa ostala dolina še bolj pasivna kot so Žiri, zaradi česar bi Žiri trpele škodo.

5. Da je zaradi tega najboljša rešitev, priključitev žirovske občine k Idriji, ker je tam bogat rudnik in zato dohodek na prebivalca večji kot v Poljanski dolini in tudi žirovski kmetje bi morda jaže prodajali svoje pridelke idrijskemu prebivalstvu.

6. Da se je treba odcepiti od Kranja, ker ta Okrajni ljudski odbor nima za njih takega razumevanja, kakor bi ga imel

(Dalej na 3. strani)

PRVI ZARKI

(Foto: Lucijan Berjak)

Pred ustanavljanjem komun na Gorenjskem

Krajevni odbori

važen činitelj pri uveljavljanju samoupravljanja v komunah

Zelo obširna in temeljita razprava na zborih volivev glede

stevil in obsega bodočih gorenjskih občin — komun je v

glavnem zaključena. Pričakujemo lahko, da bosta že sredi januarja 1955 o tem razpravljala

tudi okrajna ljudska odbora

Kranj in Radovljica in predlo-

žila svoj dokončni predlog u-

pravno - teritorialne razdelitve

bodočega združenega gorenjske-

ga okraja Republike Ljudski

skupščini, da ga uzakoni. Zdaj,

ko je razloženo odločilno vpra-

šanje obsega bodočih komun, se

odpira še kopica drugih načel-

in praktičnih organizacijskih

vprašanj, ki jih bo treba

kritično razmišljati o njih utet-

meljenosti.

1. Trdijo, da ne gredo »pod

Gorenjo vas«, češ da je bila

med vojno domobranska

postojanka in da Gorenjevaččani

niso napredni ljudje in podobno.

2. Da Gorenja vas ni nobeno

gospodarsko, politično in kul-

turno središče doline.

3. Da bi v primeru enotne

poljanske komune prevladale

njihove težnje (težnje Gorenjevaččanov — op. ur.), medtem

ko bi se njihova občina zanemarjala.

4. Da je vsa ostala dolina še

bolj pasivna kot so Žiri, zaradi

česar bi Žiri trpele škodo.

5. Da je zaradi tega najboljša

rešitev, priključitev žirovske

občine k Idriji, ker je tam

bogat rudnik in zato dohodek

na prebivalca večji kot v Poljanski

dolini in tudi žirovski kmetje

bi morda jaže prodajali svoje

pridelke idrijskemu prebivalstvu.

6. Da se je treba odcepiti od

Kranja, ker ta Okrajni ljudski

odbor nima za njih takega

razumevanja, kakor bi ga imel

(Dalej na 3. strani)

način na sosednjih občinah. Po dosedanjem upravljanju ožjih krajevnih zadav. V ta

namen naj bi se ustanovili krajevni odbori za vsako večjo vas

all več združenih naselij; zara-

di olajšanja poslovanja prebi-

valstva oddaljenejših krajev pa

naj bi se na sedežih dosedanjih

občin ustanovile krajevne pí-

sarne.

Po dosedanjih razmišljajih

naj bi se v bodoči krajevni komuni

ustanovili krajevni odbori

za tele združene vasi:

1. Bela; za naselja: Bašelj,

Hraše pri Preddvoru, Spodnja,

Srednja in Zgornja Bela.

2. Besnica; — za naselja:

Jamnik, Nemlje, Njivica, Pod-

blica, Spod. Besnica, Javornik,

Pševno, Rakovica, Sv. Jošt, Za-

bukovje, Zg. Besnica.

3. Bitnje; za naselja: Spod-

nje, Srednje in Zgornje Bitnje.

4. Duplje; za naselja: Sp.

in Zgornje Duplje, Zadraga, Ze-

je.

5. Goriče; za naselja: Gol-

nik, Goričke, Letence, Srednja

vas - Goričke, Zalog.

6. Jezersko; — za naselja:

Sp. Jezersko, Zg. Fužine, Zg.

Jezersko.

7. Kokra; — za naselja: Ko-

cka, Sp. Fužine.

8. Kokrica; — za naselja: Bo-

bovec, Ilovka, Kokrica, Miaka,

Srakovlje, Tatinec.

9. Mavčice; — za naselja:

Mavčice, Meja, Jama, Breg ob

Savi, Praše.

10. Naklo; — za naselja: Ma-

lo Naklo, Naklo, Okroglo, Piv-

o, odločjanju oblasti, ampak v

SODELOVANJE MED AZIJSKIMI DRŽAVAMI

Pretekli torki so se v Bogorju v Indoneziji sestali predsedniki vlad Indije, Burme, Indonezije, Pakistana in Ceylona na pripravljalnem sestanku za konferenco dežel, ki sodelujejo pri načrtu Colombo. Predsedniki indijske vlade Nehru je pred sestankom izjavil, »da azijske probleme ni več mogoče urejati in reševati brez azijskih dežel.« Sodeč po izjavah predsednikov vlad, ki sodelujejo na konferenci, je razpoloženje zelo optimistično in se bo sodelovanje teh dežel še bolj utrdilo. Glavna naloga sestanka bo, utrditi mir v Aziji brez vmešavanja Kitajcev v notranje zadeve posameznih držav.

EDEN O ATLANTSKEM PAKTU

V svojem ekspozemu, ki ga je imel angleški zunanjji minister Eden v Spodnjem domu, je izjavil, da so predstavniki 14 držav, članic Atlantskega paktu ugotovili, da so se sile paktu močno povečale. Vendar je Eden poudaril, da bodo sile prihodnje leto še močnejše, ko bodo okrepljene s prispevkom Zahodne Nemčije.

CU EN LAJEVI OCITKI

ZDA

Agencija Nova Kitajska je javila, da je ministrski predsednik Cu En Laj obdolžil ZDA, da premišljeno ustvarjajo napetosti v zvezi z obsobo ameriških letalcev v Pekingu. Cu En Laj je izjavil, da je napetost v zadnjih šestih mesecih zelo popustila, ZDA in ostale zahodne države pa so ponovno začele netiti vojno psihozo in večati razkosanost sveta.

KITAJSCHE STUDENTE ZADRŽUJEJO

Kitajski študenti, ki so jih po odsobi ameriških letalcev v Pekingu, obdržali v ZDA, so prosili generalnega tajnika Združenih narodov Hammarskjölda, naj posreduje in omogoči povratak v domovino.

EISENHOWERJEVA IZJAVA

Predsednik ZDA Eisenhower bo posiljal svojo prvo spomenico novemu Kongresu 10. januarja. V njej bo zahteval, da Kongres osvoji ekonomski program, ki so ga pretekelo leto zavrnili. Prav tako bo predsednik zahteval, da se podaljša zakon o recipročnih trgovskih pogodbah za tri leta. Novi program predviča prav tako poenostavljenje carinskih predpisov in osnovanje mednarodne finančne korporacije.

OBISK V LONDONU

Predsednik italijanske vlade Mario Scelba je sprejel britanskega veleposlanika v Rímu Clarka. Med drugim sta razpravljala tudi o obisku, ki ga bo napravil predsednik Scelba v London v prihodnjem letu.

Ivo Porenta - Vojko

O dveh daljnih deželah,

ki sta nam vendacle blizu

V FRANCOSKEM ČASOPISU

»Preuves« je poznavalec burmanskih razmer Francois Bonny napisal daljšo razpravo o Burmi. Med drugim v tej razpravi pravi: »Jugoslavija je Burmance vedno zelo zanimala. Tudi zvezna burmanska ustanova je vzela za osnovo jugoslovensko.«

Ko je pred leti posiljal U Nu, predsednik burmanske vlade, maršalu Titu v dar neko knjigo, je vpisal vanjo sledeče po-

U Nu predsednik burmanske vlade

svetilo: »Velikemu heroju Titu — s spoštovanjem — U Nu.«

Težko bi bilo naštetiti vse manifestacije burmansko-jugoslovanskega prijateljstva v zadnjih letih.

Pred nekaj dnevi je U Nu dejal: »Med Burmo in Jugoslavijo so bili odnosi vedno zelo prisrni. Zato sem prepričan, da bo obisk maršala Titu v Burmi te prijateljske vezi še utrdil in poglobil.«

Pred nekaj dnevi je U Nu dejal: »Med Burmo in Jugoslavijo so bili odnosi vedno zelo prisrni. Zato sem prepričan, da bo obisk maršala Titu v Burmi te prijateljske vezi še utrdil in poglobil.«

Ceprov so v začetku mnogi Burmanci mislili, da Japonci

prinašajo deželi svobodo, so se kaj kmalu lahko prepričali, da temu ni tako, da je evropske gospodarje samo zamenjali go-

spodar iz Azije, ki je kot oni

prvi hotel še nadalje izkorisčati burmansko ljudstvo. Zato se

ceprav so v začetku mnogi Burmanci mislili, da Japonci

prinašajo deželi svobodo, so se kaj kmalu lahko prepričali, da temu ni tako, da je evropske gospodarje samo zamenjali go-

spodar iz Azije, ki je kot oni

prvi hotel še nadalje izkorisčati burmansko ljudstvo. Zato se

ceprav so v začetku mnogi Burmanci mislili, da Japonci

prinašajo deželi svobodo, so se kaj kmalu lahko prepričali, da temu ni tako, da je evropske gospodarje samo zamenjali go-

spodar iz Azije, ki je kot oni

prvi hotel še nadalje izkorisčati burmansko ljudstvo. Zato se

ceprav so v začetku mnogi Burmanci mislili, da Japonci

prinašajo deželi svobodo, so se kaj kmalu lahko prepričali, da temu ni tako, da je evropske gospodarje samo zamenjali go-

spodar iz Azije, ki je kot oni

prvi hotel še nadalje izkorisčati burmansko ljudstvo. Zato se

ceprav so v začetku mnogi Burmanci mislili, da Japonci

prinašajo deželi svobodo, so se kaj kmalu lahko prepričali, da temu ni tako, da je evropske gospodarje samo zamenjali go-

spodar iz Azije, ki je kot oni

prvi hotel še nadalje izkorisčati burmansko ljudstvo. Zato se

ceprav so v začetku mnogi Burmanci mislili, da Japonci

prinašajo deželi svobodo, so se kaj kmalu lahko prepričali, da temu ni tako, da je evropske gospodarje samo zamenjali go-

spodar iz Azije, ki je kot oni

prvi hotel še nadalje izkorisčati burmansko ljudstvo. Zato se

ceprav so v začetku mnogi Burmanci mislili, da Japonci

prinašajo deželi svobodo, so se kaj kmalu lahko prepričali, da temu ni tako, da je evropske gospodarje samo zamenjali go-

spodar iz Azije, ki je kot oni

prvi hotel še nadalje izkorisčati burmansko ljudstvo. Zato se

ceprav so v začetku mnogi Burmanci mislili, da Japonci

prinašajo deželi svobodo, so se kaj kmalu lahko prepričali, da temu ni tako, da je evropske gospodarje samo zamenjali go-

spodar iz Azije, ki je kot oni

prvi hotel še nadalje izkorisčati burmansko ljudstvo. Zato se

ceprav so v začetku mnogi Burmanci mislili, da Japonci

prinašajo deželi svobodo, so se kaj kmalu lahko prepričali, da temu ni tako, da je evropske gospodarje samo zamenjali go-

spodar iz Azije, ki je kot oni

prvi hotel še nadalje izkorisčati burmansko ljudstvo. Zato se

ceprav so v začetku mnogi Burmanci mislili, da Japonci

prinašajo deželi svobodo, so se kaj kmalu lahko prepričali, da temu ni tako, da je evropske gospodarje samo zamenjali go-

spodar iz Azije, ki je kot oni

prvi hotel še nadalje izkorisčati burmansko ljudstvo. Zato se

ceprav so v začetku mnogi Burmanci mislili, da Japonci

prinašajo deželi svobodo, so se kaj kmalu lahko prepričali, da temu ni tako, da je evropske gospodarje samo zamenjali go-

spodar iz Azije, ki je kot oni

prvi hotel še nadalje izkorisčati burmansko ljudstvo. Zato se

ceprav so v začetku mnogi Burmanci mislili, da Japonci

prinašajo deželi svobodo, so se kaj kmalu lahko prepričali, da temu ni tako, da je evropske gospodarje samo zamenjali go-

spodar iz Azije, ki je kot oni

prvi hotel še nadalje izkorisčati burmansko ljudstvo. Zato se

ceprav so v začetku mnogi Burmanci mislili, da Japonci

prinašajo deželi svobodo, so se kaj kmalu lahko prepričali, da temu ni tako, da je evropske gospodarje samo zamenjali go-

spodar iz Azije, ki je kot oni

prvi hotel še nadalje izkorisčati burmansko ljudstvo. Zato se

ceprav so v začetku mnogi Burmanci mislili, da Japonci

prinašajo deželi svobodo, so se kaj kmalu lahko prepričali, da temu ni tako, da je evropske gospodarje samo zamenjali go-

spodar iz Azije, ki je kot oni

prvi hotel še nadalje izkorisčati burmansko ljudstvo. Zato se

ceprav so v začetku mnogi Burmanci mislili, da Japonci

prinašajo deželi svobodo, so se kaj kmalu lahko prepričali, da temu ni tako, da je evropske gospodarje samo zamenjali go-

spodar iz Azije, ki je kot oni

prvi hotel še nadalje izkorisčati burmansko ljudstvo. Zato se

ceprav so v začetku mnogi Burmanci mislili, da Japonci

prinašajo deželi svobodo, so se kaj kmalu lahko prepričali, da temu ni tako, da je evropske gospodarje samo zamenjali go-

spodar iz Azije, ki je kot oni

prvi hotel še nadalje izkorisčati burmansko ljudstvo. Zato se

ceprav so v začetku mnogi Burmanci mislili, da Japonci

prinašajo deželi svobodo, so se kaj kmalu lahko prepričali, da temu ni tako, da je evropske gospodarje samo zamenjali go-

spodar iz Azije, ki je kot oni

prvi hotel še nadalje izkorisčati burmansko ljudstvo. Zato se

ceprav so v začetku mnogi Burmanci mislili, da Japonci

prinašajo deželi svobodo, so se kaj kmalu lahko prepričali, da temu ni tako, da je evropske gospodarje samo zamenjali go-

spodar iz Azije, ki je kot oni

prvi hotel še nadalje izkorisčati burmansko ljudstvo. Zato se

ceprav so v začetku mnogi Burmanci mislili, da Japonci

prinašajo deželi svobodo, so se kaj kmalu lahko prepričali, da temu ni tako, da je evropske gospodarje samo zamenjali go-

spodar iz Azije, ki je kot oni

prvi hotel še nadalje izkorisčati burmansko ljudstvo. Zato se

ceprav so v začetku mnogi Burmanci mislili, da Japonci

prinašajo deželi svobodo, so se kaj kmalu lahko prepričali, da temu ni tako, da je evropske gospodarje samo zamenjali go-

spodar iz Azije, ki je kot oni

prvi hotel še nadalje izkorisčati burmansko ljudstvo. Zato se

ceprav so v začetku mnogi Burmanci mislili, da Japonci

prinašajo deželi svobodo, so se kaj kmalu lahko prepričali, da temu ni tako, da je evropske gospodarje samo zamenjali go-

spodar iz Azije, ki je kot oni

prvi hotel še nadalje izkorisčati burmansko ljudstvo. Zato se

ceprav so v začetku mnogi Burmanci mislili, da Japonci

prinašajo deželi svobodo, so se kaj kmalu lahko prepričali, da temu ni tako, da je evropske gospodarje samo zamenjali go-

spodar iz Azije, ki je kot oni

prvi hotel še nadalje izkorisčati burmansko ljudstvo. Zato se

ceprav so v začetku mnogi Burmanci mislili, da Japonci

prinašajo deželi svobodo, so se kaj kmalu lahko prepričali, da temu ni tako, da je evropske gospodarje samo zamenjali go-

spodar iz Azije, ki je kot oni

prvi hotel še nadalje izkorisčati burmansko ljudstvo. Zato se

ceprav so v začetku mnogi Burmanci mislili, da Japonci

Krajevni odbori

važen činitelj pri uveljavljanju samoupravljanja v komunah

(Nadaljevanje s 1. strani)
13. Predosije; za naselja: Britof, Orehovlje, Predosije, Suha pri Predosljah.

14. Senčur; za naselja: Sr. vas, Senčur.

15. Trboje; za naselja: Trboje, Zerjavka.

16. Trstenik; za naselja: Babni vrt, Čadolje, Pangersčica, Povlje, Trstenik, Zablje, Zag. in Sp. Tenetišče.

17. Višok; za naselja: Luže, Oševsek, Hotemaže, Milje, Višoko.

18. Voglje; — za naselja: Hrastje, Prebačevo, Voglje, Voglje.

19. Zabnica; za naselja: Cepulje, Lavnarski vrh, Pianica, Sutna, Zabnica.

To je le zasilen predlog za območja bodočih krajevnih odborov, o čemer pa bodo morali izreči svojo besedo še sami voliveci in končno bodoči občinski odbor, ki bo to uzakonil z občinskim statutom.

Krajevni odbor bi sestavljali odborniki občinskega ljudskega odbora, ki so izvoljeni na določenem območju (največ eden ali dva) in drugi državljanji, ki bi jih za dobo enega ali dveh let izvolili zbor volivev. Krajevni odbor bi samostojno opravljal predvsem tiste komunalne, socialne in same gospodarske naloge, ki so izrazito krajevna pomena (upravljanje krajevnih komunalnih naprav, potov, skrb za ureditev kraja, za pospeševanje gospodarstva, za pravilno upravljanje splošnega ljudskega premoženja), za kar bi bil neposredno odgovoren zboru volivev in bi izvrševal njegove sklepe. Krajevni odbor naj bi v razmerju do zabora volivev predstavljal približno to, kar je nekoč predstavljala vaški starešina v razmerju do vaške srenej. Srena je sklepal, starešina pa je izvrševal njene sklepe, ki so prav zaradi njihove prostovoljnosti in hkrati visoke družbenje, moralne obveznosti, imeli največjo avtoriteto. Krajevnih odborov in zabora volivev seveda ne smemo preprosto istovetiti z nekdanjo srejno, kajti gospodarski in družbeni razvoj od srejne do današnje občine — komune, je že zdavnaj porušil prvotne družbeno ekonomsko osnove nekdajne zaključene vaške skupnosti.

S to primerjavo želimo samo poudariti, da naj bi bil krajevni odbor predvsem organ posamezne krajevne skupnosti, njene samouprave v obsegu, ki jo dovoljuje in zahteva poseben položaj posamezne kraja v enotni komuni tudi v načrtnejsih gospodarskih in družbenih pogojih.

Krajevni odbor pa bo razen svojih čisto krajevnih funkcij opravljal tudi nekatere skromne oblastne naloge, da bi tako pomagal občinskemu odboru in približal izvrševanje teh nalog ljudstvu in krajevnim razmeram. Vendar bo ta negova oblastvena funkcija docela drugotega pomena.

Gospodarske novice iz vse domovine

REKORDEN IZVOZ IZ MEŽIŠKEGA RUDNIKA

Mežiški rudarji so s povečano storilnostjo in z boljšo organizacijo dela nakopali letos veliko več svinca, kot so predvideli. Povprečni učinek posameznega rudarja se je v primeru s preteklim letom povečal za 6 odstotkov. Zaradi tega so lahko nadplanski svinec izvozili. V tujino bodo prodali za okrog 500.000 dolarjev več svinca in drugih izdelkov.

SUHE SLIVE V ITALIJU

Kakor poročajo iz Rima, je italijansko Ministrstvo za zunanjino trgovino sporazumno z Ministrstvom za kmetijstvo odločilo odrediti poseben kontingent 300 ton za uvoz suhih slijev iz Jugoslavije.

jevnih pisarn prihranjene prebivalstvu oddaljenih krajev skoro vse tiste nevšečnosti, ki bi lahko nastale z ukinitev sedanjih malih občin. Hkrati pa bo prav to dalo pravo vsebinsko novi komuni in bistveno dopolnilo njen organizacijski. Na marsikatero pereče vprašanje pa bo do odgovorile šele bodoče praktične izkušnje.

S seje OLO Kranj

Kranj, 29. decembra.

Na današnji seji obeh zborov OLO v Kranju so odborniki razpravljali o nekaterih več ali manj pomembnih odlokih: o obveznem vodenju poslovnih knjig v zasebnih gostiščih, o poslovnem času trgovskih in gostinskih obratov v kranjskem okraju, o stanovanjski tarifi ter delitvi in uporabi najemnin za stanovanjske in poslovne prostore, o popisu živine na področju okraja, o prenehanju obrtno - proizvodnjalne zadruge »Nikos« v Železnikih ter ustavoviti industrijskega podjetja »Nikos«, o spremembni naslovnici televizijskega podjetja »Alka« iz Duperj ter o prevezemu obveznosti za del dobička Kmetijske zadruge iz Gorenje vasi. Razen tega so imenovali stalno ljudske komisijo Okrajnega ljudskega odbora, o garancijski izjavji za investicijski kredit podjetju »Agroservis« v Kranju pa niso sklepali zaradi nekaterih še nerazčlenjenih vprašanj. Nato so razpravljali še o ukinitvi zdravstvenega doma in ustavoviti Okrajnega higieničnega zavoda v Kranju.

Avtomat za krmarjenje plina

Pred dobrima dvema mesečema je bila popolnoma obnovljena in bi opravljale vse tiste upravne zadeve, glede katerih se podeželsko prebivalstvo že sedaj najčešče obrača na občino (matične zadeve, odjave in prijave prebivalcev, vojna evidenca, razna potrdila itd.). V občini Kranj naj bi se ustavovile krajevne pisarne v tehkih krajevih: Besnica, Goriča, Jezersko, Mavčiče, Naklo, Preddvor, Predosje, Trboje in Senčur.

Na ta način bodo z ustanovitvijo krajevnih odborov in kra-

uvoziti iz inozemstva. Toda ta ma sta prišla k nam dva mlada bojazen je bila popolnoma obnovljena in ig. Pichler. S skupaj z delavci Kemičnega in seboj sta prinesla načrte avtomata za krmarjenje plina, da uporabila za izdelana avtomata bi ga pri nas izdelala. Vendar sicer je ing. Woohlmuth prinesla razumevanja. V Lescah pa so takoj spoznali izredno gospodarsko vrednost avtomata. Nič niso pomisljali in takoj so pričeli z delom.

Kakšno gospodarsko vrednost ima novi avtomat? Uporaben je pri vseh pečeh, ki se kurijo s premogom ozir, koksom. Podjetje bodo samo z enim takim avtomatom prihranila mesečno 15 pričela nekaterih naših strokov-

učnic.

Vendar tudi ta tablica ni prečitljiva, ker bodo komuna formira politično središče. V nekem smislu bi se iz tega središča tudi vodila gospodarska in kulturna politika, to pa seveda z najboljšim sodelovanjem prebivalcev vse doline.

3. Strah, da bi prevladovale lokalistične težnje enega kraja

in skodo drugemu, je samo dokaz, da tisti, ki ta strah razširajo, sami hočejo uveljaviti lokalistične težnje. Protiv vsem takim pojavorom pa se je treba že danes boriti in to bo tudi v prihodnje ena glavnih nalog političnega vodstva komune. Investiralo in gradilo pa naj bi se tam, kjer bo to komuni kot celoti največ koristilo.

4. Logika, da imajo vse občine v Poljanski dolini manjši družbeni dohodek na prebivalstvo, kakor ga ima Žirovski čevljari in podobno. V resnici pa nam te številke samo govorijo o gospodarski aktivnosti nekega kraja in o njegovem družbenem dohodku kot takem. Jasno je tudi, da bi bila ta komuna trenutno pasivna in da bi moralna vložiti s pomočjo Zveze gorenjskih komun vse sile, da se čimprej osamosvoji tudi v gospodarskem pogledu. Zato ima vse pogoje (čevlj. les, marmor, živinoreja, turizem).

5. Priključitev k Idrijski komuni in nato k ljubljanski skupnosti komun pa se nam zdi ravno tako nesmiselna in nerealna. To trdimo, ker smo prepričani, da gospodarstvo idrijske komune mora odigrati svojo politično in družbeno vlogo predvsem v gospodarsko zaostalih predelih Tolminske in ostale severne Primorske. Žiri nimajo vse od razpada Avstro-Ogrske nobenih gospodarsko-političnih stikov z Idrijo, ker so se ob razpadu stare Avstrije vsi objektivni pogoji spremenili, — medtem ko se po letu 1945 ni pokazala nujna potreba po obnovitvi teh stikov, razen nekaterih gostovanj idrijskih in žirovskih igralskih družin. Težiti k Idriji zaradi tega, ker je tam donosen rudnik živega srebra, od katerega bi Žirovci imeli koristi, pa je socialistični nesmisel, ki bi ga lahko opredeli z gesлом: bogati k bogatim, revni k revnim! Tudi mnenje, da bi naši kmetje proda-

PISMO STUDENTOVSKEGA KLUBA ŽIRI

Še enkrat o poljanski komuni

Uva dejstva govore za enotno Poljansko dolino

(Nadaljevanje s 1. strani)
okraj Ljubljana-olokica, oziroma Zveza komun v Ljubljani.

7. Zato naj bi se čimprej dogradila cesta Žiri — Ljubljana čez Dolomite, zgraditi pa naj bi se tudi tisti pravljenci predor

iz Žirov v Idrijo.

8. Strinjali bi se z enotno poljansko komuno, če bi bil njen sedež v Žireh.

Mi vsi, ki razmreje poznamo, se s temi »argumenti« ne strinjam, ker

1. niso politično in gospodarsko utemeljeni in

2. kažejo na skrajno lokalistično, profitarsko nesocialistične interese, ki so v popolnem nasprotju s ciljem in duhom komune.

Naše stališče do zgoraj naštetih »argumentov« je naslednje:

1. Trditve, da ne gremo »pod Gorenjo vas«, nam pripoveduje samo o tem, da bi sicer moralno priti »pod Žiri«. Dejansko pa smo dalet od tega, da bi kdorkoli »prišel pod koga«, temveč gre za to, da se v naši dolini ustvari neko geografsko središče, ki bi iz praktičnih razlogov ustrezalo vsem prebivalcem enako. Kar pa se tiče domobranstva v Gorenji vasi, smo mnenja, da je to voda na mil tistim ljudem, ki nam še vedno skušajo zavirati graditev socializma, z nadaljnjenim poglabljajnjem starega sovraštva. O političnem nazadnjaštvu Gorenjevačanov pa menimo, da bo prav bodoča komuna to lahko odpravila, saj bodo ravno najnaprednejši ljudje iz Žirov lahko največ pomagali.

2. Gorenja vas v resnici ni nikakršno gospodarsko, politično in kulturno središče Poljanske doline, ker takih središč v Poljanski dolini sploh ni in jih tudi komuna ne bo ustvarila, pač pa bi Gorenja vas lahko bila, če se ta komuna formira, politično središče. V nekem smislu bi se iz tega središča tudi vodila gospodarska in kulturna politika, to pa seveda z najboljšim sodelovanjem prebivalcev vse doline.

3. Strah, da bi prevladovale lokalistične težnje enega kraja

in skodo drugemu, je samo dokaz, da tisti, ki ta strah razširajo, sami hočejo uveljaviti lokalistične težnje. Protiv vsem takim pojavorom pa se je treba že danes boriti in to bo tudi v prihodnje ena glavnih nalog političnega vodstva komune. Investiralo in gradilo pa naj bi se tam, kjer bo to komuni kot celoti največ koristilo.

4. Logika, da imajo vse občine v Poljanski dolini manjši družbeni dohodek na prebivalstvo, kakor ga ima Žirovski čevljari in podobno. V resnici pa nam te številke samo govorijo o gospodarski aktivnosti nekega kraja in o njegovem družbenem dohodku kot takem. Jasno je tudi, da bi bila ta komuna trenutno pasivna in da bi moralna vložiti s pomočjo Zveze gorenjskih komun vse sile, da se čimprej osamosvoji tudi v gospodarskem pogledu. Zato ima vse pogoje (čevlj. les, marmor, živinoreja, turizem).

5. Priključitev k Idrijski komuni in nato k ljubljanski skupnosti komun pa se nam zdi ravno tako nesmiselna in nerealna. To trdimo, ker smo prepričani, da gospodarstvo idrijske komune mora odigrati svojo politično in družbeno vlogo predvsem v gospodarsko zaostalih predelih Tolminske in ostale severne Primorske. Žiri nimajo vse od razpada Avstro-Ogrske nobenih gospodarsko-političnih stikov z Idrijo, ker so se ob razpadu stare Avstrije vsi objektivni pogoji spremenili, — medtem ko se po letu 1945 ni pokazala nujna potreba po obnovitvi teh stikov, razen nekaterih gostovanj idrijskih in žirovskih igralskih družin. Težiti k Idriji zaradi tega, ker je tam donesen rudnik živega srebra, od katerega bi Žirovci imeli koristi, pa je socialistični nesmisel, ki bi ga lahko opredeli z gesлом: bogati k bogatim, revni k revnim! Tudi mnenje, da bi naši kmetje proda-

jali svoje pridelke v Idrijo je Žiri, ki se bo v dober času zgradila, je kot argument za priključitev k ljubljanski Zvezi komun trenutno nerealno, še bolj nerealno in fantastično pa je govoriti o gradnji tunela med Idrijo in Žirim.

7. Vseh teh argumentov, ki smo jih tukaj navedli, pa ne bi bilo treba pojasnjavati in zavračati, če bi bil sedež poljanske komune v Žireh. Mi vse se strinjam, da bi bila to dobra rešitev, če bi bile Žiri geografsko središče doline, tako kot je Gorenja vas. Nikakega opravljala pa ni za to, ker so Žiri na gornjem koncu Poljanske doline in zato ne morejo biti gospodarsko, politično in kulturno središče doline, kot si to nekateri zamislajo. V kolikor so Žiri v tem bolj razvite od ostalih krajev v Poljanski dolini je toliko večje njihovo poslanstvo pri razvijanju socialističnih družbenih odnosov. Naša dolina je po svojih osnovnih značilnostih enotna, kar se izraža v vseh oblikah gospodarskega, političnega in javnega življenja. Ves promet gravitira k večjim centrom: Škofja Loka, Kranj, Ljubljana. Tudi odsivna delovna sila se zaposluje predvsem na Gorenjskem; dijaki obiskujejo gimnazijo predvsem v Škofji Loki in v Kranju. Začeti bi razbijanje te komune zaradi več 10 let starih vaških in občinskih sporov bilo po našem mnenju absolutno nazadnjaško dejanje, ki ni vredno preteklosti Žirovcev, ki jim gre dostenjno mesto v zgodovini NOB in v povojni graditvi socialistične skupnosti borili.

Clini našega kluba nameravamo s tem člankom pripomoči k boljši rešitvi problema. Smo za enotno poljansko komuno s sedežem v Gorenji vasi in se bomo za to rešitev tudi posvojili močen kot zavedni člani socialistične skupnosti borili.

Zveza študentov Jugoslavije
Studentovski klub Žiri

V NOVEM LETU „Glas Gorenjske“ v vsako gorenjsko hišo!

Z današnjo številko »Glasu Gorenjske«, prvo v letu 1955, začenjam široko akcijo za popularizacijo in razširitev našega časopisa. Naša želja je vzbudit na Gorenjskem še večje zanimanje za »Glas Gorenjske« in mu utrieti pot v vsak Še tako oddaljen kotiček Gorenjske. Ta akcija ni slučajna, temveč ima namen še bolj razširiti krog bralcev našega lista, ki je najbolj razširjen in najbolj bran časopis na Gorenjskem.

500 izvodov današnje, slavnostne številke »Glasu Gorenjske«, smo poslali tudi na osnovne šole, kjer bodo učitelji delili brezplačno en izvod časopisa otrokom vseh tistih staršev, ki nimajo naročenega našega lista. Prepričani smo, da bodo preštevni delavci vesstransko podprtli naša prizadevanja, saj bomo z razširitvijo lista pomagali dvigati tudi splošno kulturno rast našega dela.

Razširjati »Glas Gorenjske« pa bodo pomagale tudi vse množične organizacije na čelu s Socialistično zvezo, saj je »Glas Gorenjske« prav glas Socialistične zveze za Gorenjsko.

Podjetja, tovarne in ustanove!

Izberite iz svojih vrst tovariši ali tovarišice, ki bodo zapustili naš list in ga Širili med delavce in uslužbencem po tovarnah in podjetjih. Vsi tisti, ki bi kakorkoli želeli sodelovati v tej akciji, lahko dobre bloke za zbiranje novih naročnikov v upravi našega lista, uredništvo pa je za te tovariše in tovarišice predvidelo tudi primerne nagrade.

V MESECU »GLASU GORENJSKE« PA SMO PRIPRAVILI NAŠIM BRALCEM TUDI VRSTO PRESENEČENJ.

Ze v današnji številki objavljamo prvo nagradno križanko, njej pa bodo sledile še raz

Pastirček Peter in kralj Briljantin

Kot vsako leto, tako je tudi dobrega srca in to mora že ob letos Prešernovo gledališče pripravilo svojim mladim obiskovalcem veselo noveletno igro. V režiji Vladimira Stiglca in v scenki opremi Saša Kumpa bo 29. decembra in vse dni okoli Novega leta uprizarjalo bajko o »Pastirčku Petru in kralju Briljantinu«.

Peter je bil sirota brez starjev, pri Mrverjevih pa je zdaj kakor doma. Praznico doživeti je bilo za njega, ko sta ga v zgodnjem poletnem jutru pospremila gospodar in njegova hčerka Liza na Prepade planinice. Koze pasti, to na vse zadnje ni kdo ve kakšna umetnost, ampak tako dačel od doma, visoko v gorah — in celo poletje ne bo videl drugega kakor kdaj pa kdaj deklo Nančo, to pa ni od mua. Pa sam bo pripravil sir za vso družino! Peter se počuti kot da je zrasel v pravega moža.

Veselo se poslovili od svojih in niti sam niti kdo drugi ni slutil, koliko hudega bo še doživel, kajti Prepadne planinice niso nevarne le zaradi prepadow, tam domujejo poleg dobrih, tudi zl duhov. Prvi kot drugi gospodarjo vsak zase in si iščejo zaveznikov: prvi v dolnih, slednji v slabih ljudeh. Peter je

Jesenice

Trgovsko podjetje »Zarja« na Jesenicah je letos sklenilo, da bo ob novem letu priredilo veselje vsem učencem prvih razredov osnovne šole. Pripravilo jim je primeren program, poslalo v njihovo sredo Dedka Mraza in jih lepo obdarilo.

Zastopniki podjetja so prišli na zamisel takšnega načina obdarovanja otrok predvsem zato, ker so mislili, da bi bila takšna intimna slovesnost otrok enake starosti lepša kot obdarovanje po terenih, ki se včasih ne obnese najbolje. Morda bi bilo prav, če bi prihodnje leto »Zarja« posnemala tudi družga podjetja.

Nada Bavdaževa, Laci Cigoj in Fr. Trefalt v »Obzirni vlačugi«

ki se napoti iskat Petra pa pada v roke čarovnici — in še o mnogem drugem.

In konec Peter, ki ga je kralj Briljantin v zadnjem boju s Hudomorom spravil na varno v svoj skalnat grad, se spet lahko vrne domov. S svojo poštenostjo si je pridobil prijateljstvo gorskega kralja in za vselej obračunal z zlobnim svetom.

—ž

struje povojnih let, ki je danes že močno v upadanju; kot sila spretni pisatelj učinkovitih dramatskih del in sloveč političnih akrobat v preskokih iz enega v drugi politični tabor.

Vsa književna dela eksistencialistov so pisana na teze te filozofije, po kateri so najpomembnejša gibal beg pred seboj, tesnoba, življenjski gnus, pohlep po oblasti, strah in pogum. Za eksistencialista dru-

vas, otroški sejem in umetniki on presoja družbene odnose in razredni boj.

Režiser Igor Pretnar je usmeril vse luči odrskih žarometov izključno v socialno-kritično tematiko Sartrove igre, pri tem pa mora dokaj nasilno odstranljati zaslone, ki jih je postavil avtor sam. Takl koncepti

Kulturno društva so pripravila mnogo zanimivih in zabavnih predstav, posebno lutkarji s Primskovega in Ljubljane imajo obsežen spored. Tudi Prešernovo gledališče bo za Novo leto uprizorilo posebno igrico.

—ž

glasno praznovanje Novoletne jelke bo tudi v domu »Partizana« na Jesenicah. Povabili bodo vse pionirje na čajanko in prizavili lepo akademijo. Vsi pionirji pa bodo tudi obdarjeni in nagrajeni, ker so tako pridno obiskovali telovadnico »Partizana«.

V TRŽIČU

Dedek Mraz obiše vse šole tržiške občine, kjer jih bo kolektivno obdaril, dne 29. in 30. decembra. V mestu Tržiču bo v Cankarjevem domu dne 31. t. m. prihod Dedka Mraza je prepuščeno posameznim terenom, ki bodo tekmovali med seboj, kdo bo pripravil lepi sprejem. Veličastno praznovanje Novoletne jelke bo tudi v domu »Partizana« na Jesenicah. Povabili bodo vse pionirje na čajanko in prizavili lepo akademijo. Vsi pionirji pa bodo tudi obdarjeni in nagrajeni, ker so tako pridno obiskovali telovadnico »Partizana«.

V SKOFJI LOKI

Pavliha pripravlja prihod Dedka Mraza, ki bo prišel 30. decembra s številnim in pestrim spremstvom v pravljicni gozd na trgu pred pošto. Tam bodo tudi pavilioni in stojnice mestnih podjetij. V enem se bodo pionirji in cicibani lahko brezplačno sami pogostili. Dedek Mraz bo kolektivno obdaroval pionirje na gimnaziji, osnovni šoli, v dijaškem domu in otroškem vrtcu. Na trgu bo tudi diktafon, s katerim se bodo pionirji lahko zabavali in ki bo obenem radijska postaja Pavlihe. KUD pa jim prizavila tudi uprizoritev »Trnjulčice«, gostovalo bo Lutkovno gledališče iz Ljubljane in predvajani bodo risani in barvni filmi.

V KRAJNU

Dedek Mraz je prišel s svojim spremstvom v Kranj dne 28. decembra. Pred Sindikalnim domom je obiskal pravljicno

Rakov po vsej Sloveniji, je doseglo ljudsko — prosvetno delo po osvobodilni tudi v Radovljici lepe uspehe. Obnovljeni ali na novo ustanovljeni je bilo 26 kulturno — prosvetnih društev, katerih dejavnost pa je v letih 1952 in 1953 nekoliko popustila. Temu sta kriva Okrajni odbor Ljudske prosvete in Mestni odbor Ljudske prosvete na Jesenicah, ki sta v teh letih obstajala le na papirju. To nedelavnost pa je koncem leta 1953 odstrandila Okrajni sindikalni svet na Jesenicah, ki je razpisal tekmovanje kulturno — prosvetnih društev radovljškega okraja. Društva so se res razgibala, naštrudila so nova gledališka dela in nove programe ter priredila številne prireditve na domačih održih in mnogo gostovanj. Delovanje društev so spremiljali in ocenjevale posebne komisije. Okrajni sindikalni svet pa je omogočil izvedbo številnih gostovanj s kritjem režijskih stroškov. Ob zaključku tekmovanja so prejela vsa društva diplome, najboljše kulturno — prosvetno društvo v okraju »Svoboda« Bohinjska Bistrica pa je prejela krasen prapor.

Se večji polet in bolj organizirano, predvsem pa koordinirano in smotorno pa so začela kulturna društva delovati letosno pomlad, ko se je ustavila Zveza kulturno — prosvetnih društev radovljškega okraja. Na skupščini, ki je bila 21. marca 1954 v Radovljici, sta se Okrajni odbor Ljudske prosvete v Radovljici in Mestni odbor Ljudske prosvete na Jeseni-

ca zdržala v enotni okrajni nič pod Stolom. Na tej prizorišči je bila udeležilo 10.000 ljudi, so nastopili združeni pevski zbori in posamezna društva s folklornimi plesi, lutkovnimi predstavami, recitacijami, godbami itd. Večjega pomena je bila tudi s svojimi komisijami odgovorni odbor Zvezze. Delo društva se je ocenjevalo tudi s strani Zvezze kulturno — prosvetnih društev radovljškega okraja, ki je ocenjevanje zaključila ob uprizoritvi Žižkove »Miklove Zale«, kjer so sodelovali domala vse kulturniki radovljškega okraja.

Za uspešnejše delovanje kulturno — prosvetnih društev je uspehov poedinih društev v letu 1954 zasluzijo priznanje »Svobode«: Bohinjska Bistrica, Javornik, Zirovnica, Lesce ter kulturno — umetniška društva: Radovljica, Mošnje in Lancovo. Svoboda na Hrušici v letu 1954 ni delovala na kulturnem področju, ker gradi, oziroma obnavlja prosvetni dom. Nekaj društev je še, ki tudi nekako delujejo, druga pa več ali manj života. Ocenjevalna komisija

Okrajnega sindikalnega sveta je dodelila prvo mesto Svobodi v Bohinjski Bistrici na samo

zato, ker je delovanje poedinih odsekov društva uspešno, ampak predvsem zato, ker so odnos med posameznimi odseki

zlasti vsega delovnega ljudstva zelo dobr. Tudi pri jesenški

radovljškega okraja v Završ-

Svobodi so bili v letu 1954 po-

Pripombe k dvema enodejankama „GLEJTE, AMERIKA, SARTRE, KI NI SARTRE!“

Sartre „Obzirna vlačuga“, Saroyan „Čujte ljudje“ v PG

Pod skupnim, nekliko senzabilnim naslovom, nam je s samo skupkom posameznikov, vanju značaja in nekaj majhnih, vendar bistvenih popravkov avtorja, je junakinja, ki jo gledamo — spoštovanja vredna, le v narekovaju. Iz socialno-kritične preobleke še zmeraj proseva eksistencialist Sartre.

Pravda o mejah režiserjeve ustvarjalnosti je že zdavnat dovršena, dasi vzplamete zmeraj znova. Ali ima prav režiser, ki se dirži vsake pisateljeve veje?

Tudi v Sartrovem književnem delu z »Obzirno vlačugo« vred se odražajo vsa načela eksistencialistične filozofije. Vsak od njegovih ljudi je sam odgovoren za svojo usodo. Po njegovem ljudje niso niti dobri, niti slab, temveč preprosto so, bivajo. Taka je prostitutka Lila, ki se mora nenehno odločati in opredeljevati in jo tesni občutek, da se iz vsake njene odločitve rodi zlo; tak je črnec, ki ni ne aktiven, ne pasiven, temveč samo človek na begu; tako so tudi Sartrove negativne figure. Senatorjev sin se lomi med svetopisemsko moraliko in slo po uživanju, kar nujno rodi gnus do življenjske manifestacije.

V »Obzirni vlačugi« Sartre s prstom pokaže na enega najbolj ogabnih in pogostih tvorov življenja v Ameriki, nasilnega sodstva drhal. To družbeno kritično tematiko pisatelj odločno nategne na kopito svoje filozofije, kar ga prisili k velikim premikom na področju materialne resnice (noben črnec vsega

Juga ne bo na vlagu sedel v oddelek, kjer se vozi bela ženska in celo sama), logike in psihološke podložitve značajev. V

deželi, znani po neštevilnih sodnih procesih, v katerih so ženske Lisičega poklica izsiljivale bolj ali manj pomembne moške, deželi, znani po svoji licemerski morali, ne bo noben politik tvegal javnega obiska pri zloglasni ženski Seveda Sartre

vse to in še marsikaj drugega v, toda njemu je rasna diskriminacija v Ameriki le kultusa, pred katero razstavlja svoj pogled na človeka in vidike, s katerimi on presoja družbene odnose in razredni boj.

Režiser Igor Pretnar je usmeril vse luči odrskih žarometov izključno v socialno-kritično tematiko Sartrove igre, pri tem pa mora dokaj nasilno odstranljati zaslone, ki jih je postavil avtor sam. Takl koncepti

Kulturno društvo so pripravila mnogo zanimivih in zabavnih predstav, posebno lutkarji s Primskovega in Ljubljane imajo obsežen spored. Tudi Prešernovo gledališče bo za Novo leto uprizorilo posebno igrico.

—ž

glasno praznovanje Novoletne jelke bo tudi v domu »Partizana« na Jesenicah. Povabili bodo vse pionirje na čajanko in prizavili lepo akademijo. Vsi pionirji pa bodo tudi obdarjeni in nagrajeni, ker so tako pridno obiskovali telovadnico »Partizana«.

—ž

glasno praznovanje Novoletne jelke bo tudi v domu »Partizana« na Jesenicah. Povabili bodo vse pionirje na čajanko in prizavili lepo akademijo. Vsi pionirji pa bodo tudi obdarjeni in nagrajeni, ker so tako pridno obiskovali telovadnico »Partizana«.

—ž

glasno praznovanje Novoletne jelke bo tudi v domu »Partizana« na Jesenicah. Povabili bodo vse pionirje na čajanko in prizavili lepo akademijo. Vsi pionirji pa bodo tudi obdarjeni in nagrajeni, ker so tako pridno obiskovali telovadnico »Partizana«.

—ž

glasno praznovanje Novoletne jelke bo tudi v domu »Partizana« na Jesenicah. Povabili bodo vse pionirje na čajanko in prizavili lepo akademijo. Vsi pionirji pa bodo tudi obdarjeni in nagrajeni, ker so tako pridno obiskovali telovadnico »Partizana«.

—ž

glasno praznovanje Novoletne jelke bo tudi v domu »Partizana« na Jesenicah. Povabili bodo vse pionirje na čajanko in prizavili lepo akademijo. Vsi pionirji pa bodo tudi obdarjeni in nagrajeni, ker so tako pridno obiskovali telovadnico »Partizana«.

—ž

glasno praznovanje Novoletne jelke bo tudi v domu »Partizana« na Jesenicah. Povabili bodo vse pionirje na čajanko in prizavili lepo akademijo. Vsi pionirji pa bodo tudi obdarjeni in nagrajeni, ker so tako pridno obiskovali telovadnico »Partizana«.

—ž

glasno praznovanje Novoletne jelke bo tudi v domu »Partizana« na Jesenicah. Povabili bodo vse pionirje na čajanko in prizavili lepo akademijo. Vsi pionirji pa bodo tudi obdarjeni in nagrajeni, ker so tako pridno obiskovali telovadnico »Partizana«.

—ž

glasno praznovanje Novoletne jelke bo tudi v domu »Partizana« na Jesenicah. Povabili bodo vse pionirje na čajanko in prizavili lepo akademijo. Vsi pionirji pa bodo tudi obdarjeni in nagrajeni, ker so tako pridno obiskovali telovadnico »Partizana«.

—ž

glasno praznovanje Novoletne jelke bo tudi v domu »Partizana« na Jesenicah. Povabili bodo vse pionirje na čajanko in prizavili lepo akademijo. Vsi pionirji pa bodo tudi obdarjeni in nagrajeni, ker so tako pridno obiskovali telovadnico »Partizana«.

—ž

glasno praznovanje Novoletne jelke bo tudi v domu »Partizana« na Jesenicah. Povabili bodo vse pionirje na čajanko in prizavili lepo akademijo. Vsi pionirji pa bodo tudi obdarjeni in nagrajeni, ker so tako pridno obiskovali telovadnico »Partizana«.

—ž

glasno praznovanje Novoletne jelke bo tudi v domu »Partizana« na Jesenicah. Povabili bodo vse pionirje na čajanko in prizavili lepo akademijo. Vsi pionirji pa bodo tudi obdarjeni in nagrajeni, ker so tako pridno obiskovali telovadnico »Partizana«.

—ž

glasno praznovanje Novoletne jelke bo tudi v domu »Partizana« na Jesenicah. Povabili bodo vse pionirje na čajanko in prizavili lepo akademijo. Vsi pionirji pa bodo tudi obdarjeni in nagrajeni, ker so tako pridno obiskovali telovadnico »Partizana«.

—ž

glasno praznovanje Novoletne jelke bo tudi v domu »Partizana« na Jesenicah. Povabili bodo vse pionirje na čajanko in prizavili lepo akademijo. Vsi pionirji pa bodo tudi obdarjeni in nagrajeni, ker so tako pridno obiskovali telovadnico »Partizana«.

—ž

glasno praznovanje Novoletne jelke bo tudi v domu »Partizana« na Jesenicah. Povabili bodo vse pionirje na čajanko in prizavili lepo akademijo. Vsi pionirji pa bodo tudi obdarjeni in nagrajeni, ker so tako pridno obiskovali telovadnico »Partizana«.

—ž

glasno

Ob 10-letnici
osvoboditve:

Podoba gorenjskega človeka

Vtisi eb Smolejevi knjigi podob „Gorenjska v miru, trpljenju, borbi in svobodi“

Slovenci smo obogateli za knjigo, ki s svojimi podobami pripoveduje o obdobju, ko smo cel zapirati zavdene Slovence prelomili s hlapčevsko preteklostjo, se osvobodili in si prizborili človeka vredno življenje. Prepričan sem, da bodo te podobe pomenile bodočim rodovom še mnogo več kakor nam, saj jim bodo pripovedovali o življenu ljudi, ki so jim s svojim bojem, trpljenjem in ustvarjalnimi naporji izglašili pot v življenje. In o tej poti, težki poti, za bodoče rodove izhajeni, nam pripoveduje avtor s podobami, ki so jih ostvarile fotografike kamere — predvsem na njegova.

Mogoči več bi moral pisati o pravkar izšli Smolejevi knjigi »Gorenjska v miru, trpljenju, borbi in svobodi«, a upam, da bo o tem prinesla daljšo oceno kaka revija, saj je delo po svoji obdelavi in po izraznih sredstvih edinstveno in zato pomembno za našo kulturo.

Clovek, ki bi knjigo le površno prelistal, bi morda mislil, da je avtor Slavko Smolej, znani mojster umetniške fotografije, izdal album slik, ki prikazuje lepoto Gorenjske, nje-

Morda prav zato obražajo Smolejeve »Materes hrbot blagoči se nevihti, kakor da bi hotele s svojimi hrboti zaščititi svoj zarod in pred njo obvarovati svoj dom.

Podoba »Pred nevihto« je začiljena podoba prvega cikla Smolejevih slik in obenem prilog drugemu ciklu, ki govorja o medvojnem trpljenju gorenjskega človeka in njegovi borbi proti tujemu nasilju. Vrstijo se podobe: nemški zavojevalci, ki so že 1. oktobra 1941 razglasili Gorenjsko kot »nemško za vselej«, kar pričata fotografij posebnih poštnih znakov in žigov,

Begunje s kaznilnico, kamor je podobami »Mi gremo naprej« in »Topničarji Prešernove brigade gredo v napad«, Partizanske žrtve za svobodo pa simbolizira s podobo »Poslednja čast mlademu partizanu in jo podčrta z nesmrtno Kajuhovo pesmijo — »Materi padlega partizana«.

Nemški zavojevalci, nemočni proti partizanskemu odporu, se zatekajo k požigom. Pred nami se odpira dve strahoviti postopki, niza avtor knjige pred dobi požiga Radovne, kjer je 20. nami. Ena najbolj pretresljivih septembra 1944 v požganih do-

podob v knjigi je izgon zmatere mojih zgorjelo 24 posreljenih skem.

Grozotne podobe strašnih nemških zločinov, večinoma zapljene po vojni na postajah Ge stapa, niza avtor knjige pred dobi požiga Radovne, kjer je 20. nami. Ena najbolj pretresljivih septembra 1944 v požganih do-

podob v knjigi je izgon zmatere mojih zgorjelo 24 posreljenih skem.

Nemški zavojevalci, nemočni proti partizanskemu odporu, se zatekajo k požigom. Pred nami se odpira dve strahoviti postopki, niza avtor knjige pred dobi požiga Radovne, kjer je 20. nami. Ena najbolj pretresljivih septembra 1944 v požganih do-

podob v knjigi je izgon zmatere mojih zgorjelo 24 posreljenih skem.

Nemški zavojevalci, nemočni proti partizanskemu odporu, se zatekajo k požigom. Pred nami se odpira dve strahoviti postopki, niza avtor knjige pred dobi požiga Radovne, kjer je 20. nami. Ena najbolj pretresljivih septembra 1944 v požganih do-

podob v knjigi je izgon zmatere mojih zgorjelo 24 posreljenih skem.

Nemški zavojevalci, nemočni proti partizanskemu odporu, se zatekajo k požigom. Pred nami se odpira dve strahoviti postopki, niza avtor knjige pred dobi požiga Radovne, kjer je 20. nami. Ena najbolj pretresljivih septembra 1944 v požganih do-

podob v knjigi je izgon zmatere mojih zgorjelo 24 posreljenih skem.

Nemški zavojevalci, nemočni proti partizanskemu odporu, se zatekajo k požigom. Pred nami se odpira dve strahoviti postopki, niza avtor knjige pred dobi požiga Radovne, kjer je 20. nami. Ena najbolj pretresljivih septembra 1944 v požganih do-

podob v knjigi je izgon zmatere mojih zgorjelo 24 posreljenih skem.

Nemški zavojevalci, nemočni proti partizanskemu odporu, se zatekajo k požigom. Pred nami se odpira dve strahoviti postopki, niza avtor knjige pred dobi požiga Radovne, kjer je 20. nami. Ena najbolj pretresljivih septembra 1944 v požganih do-

podob v knjigi je izgon zmatere mojih zgorjelo 24 posreljenih skem.

Nemški zavojevalci, nemočni proti partizanskemu odporu, se zatekajo k požigom. Pred nami se odpira dve strahoviti postopki, niza avtor knjige pred dobi požiga Radovne, kjer je 20. nami. Ena najbolj pretresljivih septembra 1944 v požganih do-

podob v knjigi je izgon zmatere mojih zgorjelo 24 posreljenih skem.

Nemški zavojevalci, nemočni proti partizanskemu odporu, se zatekajo k požigom. Pred nami se odpira dve strahoviti postopki, niza avtor knjige pred dobi požiga Radovne, kjer je 20. nami. Ena najbolj pretresljivih septembra 1944 v požganih do-

podob v knjigi je izgon zmatere mojih zgorjelo 24 posreljenih skem.

Nemški zavojevalci, nemočni proti partizanskemu odporu, se zatekajo k požigom. Pred nami se odpira dve strahoviti postopki, niza avtor knjige pred dobi požiga Radovne, kjer je 20. nami. Ena najbolj pretresljivih septembra 1944 v požganih do-

podob v knjigi je izgon zmatere mojih zgorjelo 24 posreljenih skem.

Nemški zavojevalci, nemočni proti partizanskemu odporu, se zatekajo k požigom. Pred nami se odpira dve strahoviti postopki, niza avtor knjige pred dobi požiga Radovne, kjer je 20. nami. Ena najbolj pretresljivih septembra 1944 v požganih do-

podob v knjigi je izgon zmatere mojih zgorjelo 24 posreljenih skem.

Nemški zavojevalci, nemočni proti partizanskemu odporu, se zatekajo k požigom. Pred nami se odpira dve strahoviti postopki, niza avtor knjige pred dobi požiga Radovne, kjer je 20. nami. Ena najbolj pretresljivih septembra 1944 v požganih do-

podob v knjigi je izgon zmatere mojih zgorjelo 24 posreljenih skem.

Nemški zavojevalci, nemočni proti partizanskemu odporu, se zatekajo k požigom. Pred nami se odpira dve strahoviti postopki, niza avtor knjige pred dobi požiga Radovne, kjer je 20. nami. Ena najbolj pretresljivih septembra 1944 v požganih do-

podob v knjigi je izgon zmatere mojih zgorjelo 24 posreljenih skem.

Nemški zavojevalci, nemočni proti partizanskemu odporu, se zatekajo k požigom. Pred nami se odpira dve strahoviti postopki, niza avtor knjige pred dobi požiga Radovne, kjer je 20. nami. Ena najbolj pretresljivih septembra 1944 v požganih do-

podob v knjigi je izgon zmatere mojih zgorjelo 24 posreljenih skem.

Nemški zavojevalci, nemočni proti partizanskemu odporu, se zatekajo k požigom. Pred nami se odpira dve strahoviti postopki, niza avtor knjige pred dobi požiga Radovne, kjer je 20. nami. Ena najbolj pretresljivih septembra 1944 v požganih do-

podob v knjigi je izgon zmatere mojih zgorjelo 24 posreljenih skem.

Nemški zavojevalci, nemočni proti partizanskemu odporu, se zatekajo k požigom. Pred nami se odpira dve strahoviti postopki, niza avtor knjige pred dobi požiga Radovne, kjer je 20. nami. Ena najbolj pretresljivih septembra 1944 v požganih do-

podob v knjigi je izgon zmatere mojih zgorjelo 24 posreljenih skem.

Nemški zavojevalci, nemočni proti partizanskemu odporu, se zatekajo k požigom. Pred nami se odpira dve strahoviti postopki, niza avtor knjige pred dobi požiga Radovne, kjer je 20. nami. Ena najbolj pretresljivih septembra 1944 v požganih do-

podob v knjigi je izgon zmatere mojih zgorjelo 24 posreljenih skem.

Nemški zavojevalci, nemočni proti partizanskemu odporu, se zatekajo k požigom. Pred nami se odpira dve strahoviti postopki, niza avtor knjige pred dobi požiga Radovne, kjer je 20. nami. Ena najbolj pretresljivih septembra 1944 v požganih do-

podob v knjigi je izgon zmatere mojih zgorjelo 24 posreljenih skem.

Nemški zavojevalci, nemočni proti partizanskemu odporu, se zatekajo k požigom. Pred nami se odpira dve strahoviti postopki, niza avtor knjige pred dobi požiga Radovne, kjer je 20. nami. Ena najbolj pretresljivih septembra 1944 v požganih do-

podob v knjigi je izgon zmatere mojih zgorjelo 24 posreljenih skem.

Nemški zavojevalci, nemočni proti partizanskemu odporu, se zatekajo k požigom. Pred nami se odpira dve strahoviti postopki, niza avtor knjige pred dobi požiga Radovne, kjer je 20. nami. Ena najbolj pretresljivih septembra 1944 v požganih do-

podob v knjigi je izgon zmatere mojih zgorjelo 24 posreljenih skem.

Nemški zavojevalci, nemočni proti partizanskemu odporu, se zatekajo k požigom. Pred nami se odpira dve strahoviti postopki, niza avtor knjige pred dobi požiga Radovne, kjer je 20. nami. Ena najbolj pretresljivih septembra 1944 v požganih do-

podob v knjigi je izgon zmatere mojih zgorjelo 24 posreljenih skem.

Nemški zavojevalci, nemočni proti partizanskemu odporu, se zatekajo k požigom. Pred nami se odpira dve strahoviti postopki, niza avtor knjige pred dobi požiga Radovne, kjer je 20. nami. Ena najbolj pretresljivih septembra 1944 v požganih do-

podob v knjigi je izgon zmatere mojih zgorjelo 24 posreljenih skem.

Nemški zavojevalci, nemočni proti partizanskemu odporu, se zatekajo k požigom. Pred nami se odpira dve strahoviti postopki, niza avtor knjige pred dobi požiga Radovne, kjer je 20. nami. Ena najbolj pretresljivih septembra 1944 v požganih do-

podob v knjigi je izgon zmatere mojih zgorjelo 24 posreljenih skem.

Nemški zavojevalci, nemočni proti partizanskemu odporu, se zatekajo k požigom. Pred nami se odpira dve strahoviti postopki, niza avtor knjige pred dobi požiga Radovne, kjer je 20. nami. Ena najbolj pretresljivih septembra 1944 v požganih do-

podob v knjigi je izgon zmatere mojih zgorjelo 24 posreljenih skem.

Nemški zavojevalci, nemočni proti partizanskemu odporu, se zatekajo k požigom. Pred nami se odpira dve strahoviti postopki, niza avtor knjige pred dobi požiga Radovne, kjer je 20. nami. Ena najbolj pretresljivih septembra 1944 v požganih do-

podob v knjigi je izgon zmatere mojih zgorjelo 24 posreljenih skem.

Nemški zavojevalci, nemočni proti partizanskemu odporu, se zatekajo k požigom. Pred nami se odpira dve strahoviti postopki, niza avtor knjige pred dobi požiga Radovne, kjer je 20. nami. Ena najbolj pretresljivih septembra 1944 v požganih do-

podob v knjigi je izgon zmatere mojih zgorjelo 24 posreljenih skem.

Nemški zavojevalci, nemočni proti partizanskemu odporu, se zatekajo k požigom. Pred nami se odpira dve strahoviti postopki, niza avtor knjige pred dobi požiga Radovne, kjer je 20. nami. Ena najbolj pretresljivih septembra 1944 v požganih do-

podob v knjigi je izgon zmatere mojih zgorjelo 24 posreljenih skem.

Nemški zavojevalci, nemočni proti partizanskemu odporu, se zatekajo k požigom. Pred nami se odpira dve strahoviti postopki, niza avtor knjige pred dobi požiga Radovne, kjer je 20. nami. Ena najbolj pretresljivih septembra 1944 v požganih do-

podob v knjigi je izgon zmatere mojih zgorjelo 24 posreljenih skem.

Nemški zavojevalci, nemočni proti partizanskemu odporu, se zatekajo k požigom. Pred nami se odpira dve strahoviti postopki, niza avtor knjige pred dobi požiga Radovne, kjer je 20. nami. Ena najbolj pretresljivih septembra 1944 v požganih do-

podob v knjigi je izgon zmatere mojih zgorjelo 24 posreljenih skem.

Nemški zavojevalci, nemočni proti partizanskemu odporu, se zatekajo k požigom. Pred nami se odpira dve strahoviti postopki, niza avtor knjige pred dobi požiga Radovne, kjer je 20. nami. Ena najbolj pretresljivih septembra 1944 v požganih do-

podob v knjigi je izgon zmatere mojih zgorjelo 24 posreljenih skem.

Nemški zavojevalci, nemočni proti partizanskemu odporu, se zatekajo k požigom. Pred nami se odpira dve strahoviti postopki, niza avtor knjige pred dobi požiga Radovne, kjer je 20. nami. Ena najbolj pretresljivih septembra 1944 v požganih do-

podob v knjigi je izgon zmatere mojih zgorjelo 24 posreljenih skem.

Nemški zavojevalci, nemočni proti partizanskemu odporu, se zatekajo k požigom. Pred nami se odpira dve strahoviti postopki, niza avtor knjige pred dobi požiga Radovne, kjer je 20. nami. Ena najbolj pretresljivih septembra 1944 v požganih do-

podob v knjigi je izgon zmatere mojih zgorjelo 24 posreljenih skem.

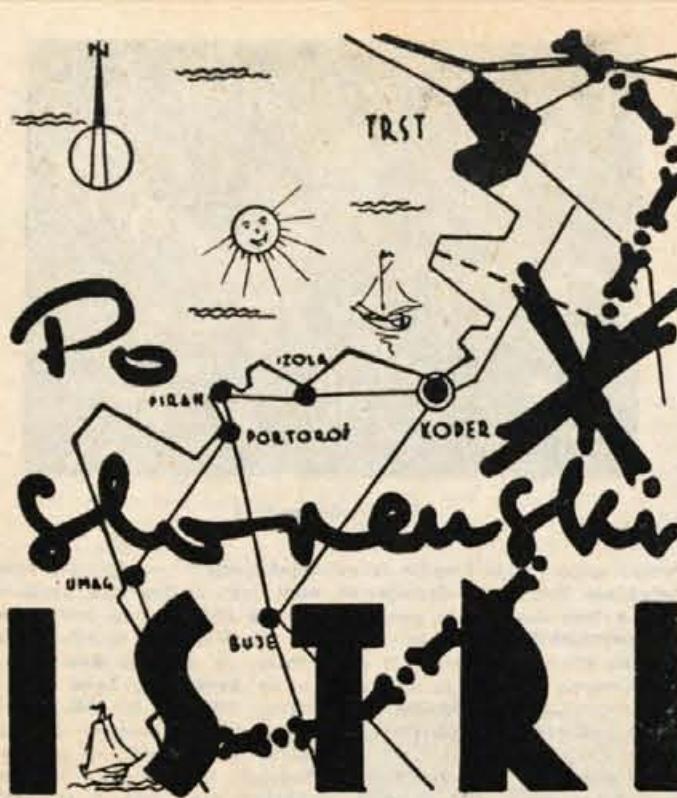
Nemški zavojevalci, nemočni proti partizanskemu odporu, se zatekajo k požigom. Pred nami se odpira dve strahoviti postopki, niza avtor knjige pred dobi požiga Radovne, kjer je 20. nami. Ena najbolj pretresljivih septembra 1944 v požganih do-

podob v knjigi je izgon zmatere mojih zgorjelo 24 posreljenih skem.

Nemški zavojevalci, nemočni proti partizanskemu odporu, se zatekajo k požigom. Pred nami se odpira dve strahoviti postopki, niza avtor knjige pred dobi požiga Radovne, kjer je 20. nami. Ena najbolj pretresljivih septembra 1944 v požganih do-

podob v knjigi je izgon zmatere mojih zgorjelo 24 posreljenih skem.

Nemški zavojevalci, nemočni proti partizanskemu odporu, se zatekajo k požigom. Pred nami se odpira dve strah

Slovenska Istra je končno napredek kmetijstva pa nudi priključenje k matični deželi Jugoslaviji. Leta in liko pomoč.

Tesna povezanost Slovenske Istre z zaledjem, predvsem z Ljubljano, se lepo vidi tudi v teh pravzaprav pustih jesenskih dneh. Polni avtobusi se vsak dan pomikajo izpred avtobusne postaje in Turističnega biroja v Ljubljani mimo Postojne, ker do Kopra še ni zgrajena felešniška proga. Ostra kraška burja, ki zavija okoli voglov, da gre človeku skozi ušesa, prometa prav nič ne ovira.

Potnik, ki še ni bil v Istri, bo začuden opazil velike spremembe, ki jih lahko mimogrede vidi med vožnjom z avtomobilom. Pusta ljubljanska meglja se spremeni v kraško burjo, burja pa v izrazito obmorsko klimo. Pot iz Ljubljane do Kopra bo že v bližini prihodnosti skrajšana z eno uro vožnje z avtomobilom, ker gradijo novo avtomobilsko cesto, ki je na posameznih odsekih za promet že odprta.

Terasasti griči, lepo urejeni vinogradi in čudoviti sadovniki nam nestrpo približujejo morsko gladino. Se en ovinek in pred nami je morje. Slovensko morje! Kako lepo se to sliši. Samo v pradavnih časih smo imeli — svoje morje, tedaj, ko so se naši pradejadi naseljevali po teh krajinah. Potem pa je za dolga stoletja na njem zagospodoval tujec.

Cudovit je pogled na morsko gladino, ki se lesketa in kopije v žarkih zahajajočega sonca in ko gledaš to prelepo sliko, ti zgledaš še lepšo ob zavesti, da je to morje naše, ki nam ga nihče več ne bo vzel!

V ozki dolini Rizane danes ni več bloka za vstop na STT. Ze dokaj zbledeli napis »Tukaj je Jugoslavija«, ki so pa še vedno polni svoje vsebine, nas spominjajo o vroči želji tamkajšnjega prebivalstva, da bi bili priključeni k svoji domovini. Njih trdo in žalostno življenje je bilo prepleteno z neomajnim upanjem v svobodo, ki so jo končno le dočakali. — V tej dolinici bodo uredili farme bobrov, sem poizvedel v pogovoru z domaćini. Bober je v teh krajih živel pred več tisoč leti, pa so ga zaradi njegovega dragocenega kožuha iztrebili. Sedaj bodo bobre redilli v posebnih rezervatih, kjer bodo živeli prav takliko svobode, kot v njihovi starri domovini, v ogromnih močvirjih Amerike. Dolina Rizane ima vse pogoje za vzrejo bobrov in zato lahko pričakujemo, da bo v nekaj letih reja bobrov postal pomembna gospodarska panoga na Koprskem.

Nova cesta nas palje mimo Dekanov. Nove velike stavbe nam kažejo, da so se sanje preprostih prebivalcev o boljšem življenju uresničile. Imajo svojo nižjo gimnazijo, velik zadržni dom in moderne velike hladilnice, ki bodo sprejeve do 600 vagonov sadja in zelenjave. V Istri pridelajo namreč toliko sadja in zelenjave, da ga sproti ne morejo odprenimati do potrošnih središč. Zato ga bodo spravili v hladilnico ter bomo na ta način lahko jedli istrske češnje tudi jeseni, grozdje pa celo pozimi. Povem naj še to, da v času znanih planinskih tekem v Istri jedo že prvi grah. Zato ni čudno, da posvečajo gojenju zgodnjih kultur izredno pozornost, Škocjanski Zavod za

zgodovinsko mestece in kraj pomorščakov. Zaliv, poln bark in barčic, daje mestu posebno milavost. V Piranu so pomorske tradicije ob vsej istriški obali najstarejše in najmočnejše. Zato ni prav nič čudno, da je bilo prvo slovensko pomorsko podjetje ustanovljeno prav tu. Piran ima edino slovensko srednje pomorsko šolo, ki skrbi za pomorske kadre in vzgaja mudiči, ki ima vescije do težkega poklica.

Znana je tudi piranska ladjedelница »Boris Kidrič«, ki je v povojnih letih več kot štirikrat povečala svojo proizvodnjo. Tudi tovarna mila »Salvetti« je s svojimi proizvodi že osvojila tržišče. Trenutno pa obnavljajo steklarino, ki je pred leti prenehala s svojim delom.

V bližnjem Sečovju najdemo poleg solin tudi edini slovenski rudnik črnega premoga. Skoraj 3000 metrov pod morsko gladino kopljajo istrski rudarji črni diamant. Ta premog ima visoko kalorično vrednost, saj se njegova kalorična vrednost giblje med 6000 do 6800 kalorij. Sicer ni primeren za metalurške obrate, ker ima preveč žvepla, je pa odlično uporaben za lokomotive. Veliko povpraševanje po tem premogu je zlasti v Trstu in Severni Italiji, kjer so polejal proti nekdanjem bloku liven kot mogočna trdnjava.

Bil največji potrošnik tega premoga tudi pred vojno ter imajo vso industrijo prilagojeno teji vrsti premoga. Zato bo

rudnik tri četrtine svoje proizvodnje izvažal, ostalo pa je se še poznajo sveže zasute jame. Nove so izkopane nekoliko niže, tik pred tržaškim vratom.

Zamikala me je vožnja z barčko. Mimo Izole, Kopra, kopališč Ankaran in Fiese sem se zato

z težkim srcem gledam obrise Trsta, ki bdi nad tržaškim za-

te se so napolnile. Skofije so znova zaživele. Zlasti me je s svojo srečo presunil starček, ki ni mogel verjeti, da je živ dočakal osvobojenje in da bo svojo pokojnino prejel v dinarijih in ne v lirah. Tako je izračunal, da bo z dinariji lahko kupil veliko več živeža, kot ga je dobil kdajkoli za lire. Pred šolo so začeli odstranjevati barake, kjer je imela sedež prosula Civilna policija, ki se je zlasti »proslavila« s preganjanjem zavednih Slovencev. Celopobila je nekaj naših ljudi, ki niso hoteli zatajiti, da so Slovenci. Tudi ti ostanki težke povojne dobe vedno bolj izginjajo in ljudje so zadovoljni in srečni.

Poln vtisov iz naših osvobojenih krajev se vračam domov. Kaj kmalu sem v objemu ljubljanske megle, toda v srcu je poletje. Istrska zemlja, njena čudovita obala in njeni preprosti in dobrí ljudje bodo za vedno ostali pri nas in prav je tako. Z njimi delim srečo, da so tudi oni dočakali tako težko pričakovani dan svojega osvobojenja.

Mavil

Na vrvi v podzemlje

Obisk Krištanorega brezna nad Spodnjim Zabukovjem

Večja brezna v naši okolici niso pogosta. Poleg Miklavževe brezne pri Zg. Besnici in Lošinjovega brezna v gozdu nad Zabukovjem je zlasti znano Krištanovo brezno nad Sp. Zabukovjem, ki velja zmenkrat za najgloblje brezno v naši okolici.

Ko sem toplega spomladanskega dne izvedel od prijatelja, da je na pobočju St. Jošta nekaj sto metrov globoko brezno, kakov so se pozneje izrazili domačini, sem se odločil, da ga bom obiskal. Drugi dan sem povedal znamivimo novico svojim tovarišem, tudi navdušenim raziskovalcem našega podzemeljskega sveta. Vsi so bili za ta podvig zelo navdušeni. Po kratkem preudaranju in prerekanju smo sklenili, da gremo takoj naslednjo nedeljo. Dan pred odsodom sva imela z Ruditom že vse pripravljeno. Težki nahrbniki so bili polni najraznovrstnejših jamarških potrebsčin: od posebnih jamarških oblik, vrvi, svetilk, sveč in vžigalic pa do zapisnikov, metrov, kompassa in drugih priprav za merjenje in raziskovanje. Mrzlično smo pričakovali odhod. Cez Savo nas je prepeljal prijazen mlinar in medtem, ko sem mu jaz pojasnjeval cilj našega pohoda, so tovariši ugotovili, da se bodo kmalu lahko kopali. Se nekaj korakov po železniški progri in smo se začeli vzpenjati po strmem pobočju navzgor.

Marijan, ki je hodil navadno spredaj, nas je kmalu opozoril, da smo prispeili na cilj. Pokazal je na majhno luknjo, ki smo jo zagledali nekaj metrov pod potjo. Ruda, ki pa je, ko je prišel do navpične stene, kjer bi se moral popolnoma predati vrvi, obupal. Potegnili smo ga ven in vrv sem si privezel okoli prav jaz. Ko smo se s tovariši dodobra zmenili o uporabi piščalk za sporazumevanje, sem se začel skozi ozek rov pomikati v notranjost. Mirno lahko trdim, da je ta del poti, nekaka naravna tehnična vložitev, med najtežavnjimi. Že takoj tu sem imel smolo. Iz rezervočke v svetilki se mi je zliles petrolej. Ko sem nališil noge, sem se po mokri livoval naprej in obstal nad navpično steno, katero je moja svetilka razsvetljevala le na zgornjem delu. Pred meno se je širila grozeda globina. V gluhu tišini je le sem pa tja odteknil daljni odmev vodne kapljice, ki se je razteznila na livovalnih tleh. Po kratkem robanjenju in uporabljanju raznih primernih in neprimernih besed sem zaklical tovarišem in že sem se začel počasi pomikati v globino. Vrv se je napela na mokri steni, z rokami pa sem tovariši zaklicali, da se bom držal v svetilko. Piščalke moral vrniti, kajti vrvi je nisem mogel uporabljati, zato zmanjkalo. Ozrl sem se navzdom pa sem moral dajati tovarišem in res zagledal pod seboj dnu.

Toda imel sem smolo. Svetilka mi je iz neznanih razlogov ugasnila in znašel sem se v popolni temni, sredi navpične stene priverzan na vrvi. Tovarišem sem zaklical, naj malo potaknjo. S težavo sem privlekel iz zapečišča v svetilki, kjer sem moral odpreti z zobmi, so mi padle vžigalice na dno brezna. Kaj sedaj? Ruda me je hitro rešil iz zadrege. Po vrvi mi je postal novo rezervo vžigalic, vendor sem kaj hitro ugotovil. Da so popolnoma premočene in zato neuporabne. Na srečo smo imeli vžigalic dovolj in morali so mi poslati še ene, tokrat zatevite v papir. Končno sem se po skoraj polurnem visenju v temi le spet začel pomikati naprej. Ugotovil sem, da piha po ozkem stranskem rovu v brezno vetril in da je prav on povzročil ta neprijeten zastoj. Kmalu so mi v mokri steni, z rokami pa sem tovariši zaklicali, da se bom držal v svetilko. Piščalke moral vrniti, kajti vrvi je nisem mogel uporabljati, zato zmanjkalo. Ozrl sem se navzdom pa sem moral dajati tovarišem in res zagledal pod seboj dnu.

Domačini so bili zelo začuden, ki smo jim povedali nepravljene novice o njihovem breznu. Za nagrado in plačilo so nam dovolili, da smo si počeli lažko na zrelih češnjah. Izredno so nam teknil:

Andrea Triler

ZASKRBLJENI OČE

D r. Tilburg, telesni zdravnik holandskega kralja Viljema I. je bil sin pastorja, ki je posloval v mali amsterdamski cerkvici. Ali je pobožnosti ali da bi se ne zameril pozval svoje vernike: »Ljubi moji, pomolimo obredom. Nekoč ga pride seli sredji pridige kli-

cat k težko bolnemu. Dr. Tilburg se je hotel neopazno izmučiti, kar se mu je skoro posrečilo, le pažljivemu očetu starčka na prižnici njegov odhod ni ušel. Prekinil je pridigo in obredom. Nekoč ga pride seli sredji pridige kli-

Gorenjski Pionirji

Dragi pionirji in pionirke!

Kar malo nerodno mi je in prav lepo se vam moram opraviti, da vam v zadnjih številkah nisem ničesar objavil. Saj veste: pomanjkanje prostora, mnogo dela (pripravljal sem se pač na Novoletno Jelko)... pa kaj bi vam naševal.

No, danes se vam bom za vse zamujeno temeljito oddolil. Opororiti vas moram na nagradno križanko, ki je posebej namenjena za vas in za katero imam pripravljenih že vrsto prav lepih knjižnih nagrad. Zelim, da bi v bodoče tudi vi sestavljali take križanke in mi jih pošiljali.

Zadnje dni, posebno pred proslavo Dneva JLA, sem prejel mnogo prispevkov o naši armadi, ujetem rojstvu in ujetih slavnih bojih. Zar pa morem objaviti le en sam spis, seveda najboljšega, ki je bil nagrajen tudi od kranjske garnizije JLA.

Ob zaključku vam še želim prav zadovoljne praznike, mnogo veselih uric, veliko daril in prijetnega počitka, posebno pa

SREČNO NOVO LETO!

Vaš Kosobrin

Na braniku domovine

6. aprila 1941 so Nemci in bojih osvobajala kos za kosom Italijani napadli Jugoslavijo, naše domovine in končno tudi Tega dne so stotine nemških popolnoma pregnala sovražnika. letal zasule Beograd s težkimi Iz ruševin in vojnih grozot je bombami ter sejale na jugoslovensko nova država na Balvanska mesta ogenj in smrt kanu, nova Jugoslavija. Začel Krdela sivih jeklenih ptic s se je boj, boj za zgraditev doljukastimi križi so bobnala nad našo zemljo in puščala za seboj razdejanje. Kmalu se je pokazala vsa gniloba državnega ustroja; kralj, člani njegove vlade in generali so pobegnili in prepustili narod samemu sebi. Nemške in italijanske divizije so v nekaj dneh strle vojsko.

Zavedni državljanji so odhajali v gore in v gozdove. Širom po Jugoslaviji so se zbirali v partizanske čete in odrede, ki so rušile okupatorjeve vojne zgradbe, uničevala proge in mostove ter napadale njegove postojanke. Zaman je bil napor sovražnikov, četnikov, ustašev in drugih domačih izdajalcev, da bi uničili partizansko gibanje. Kljub ogromnim žrtvam se je naša vojska pod vodstvom Maršala vsakokrat prebla skozi neštivilne obroče in prizadevala sovražniku velike izgube.

Iz malih partizanskih odredov se je izobilovala Jugoslovanska armada, ki je v težkih

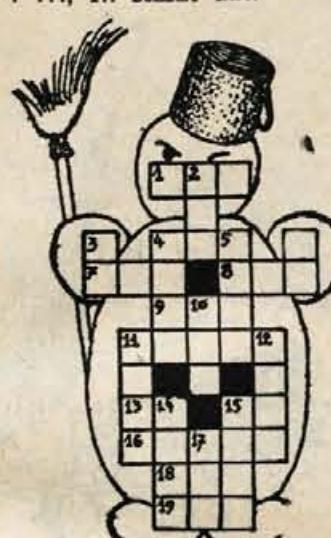
do »kraljice vojske«, pehote, veje nov duh, nova miselnost. Naša armada kreko stoji na braniku domovine.

Vladislav Kumša,

Križanka

Vodoravno: 1. sneženi ... 4. določen čas, doba; 7. vprašalni zaimki; 8. pesnitev; 9. vrsta konjskega teka; 11. žitorodna pokrajina v AP Vojvodini; 13. oblika pomožnega glagola; 15. krajsava starost; 16. prizorišče v cirkusu; 18. moško ime; 19. kratica za »Slovenija avto protin.

Naprečno: 2. imate na obrazu; 3. učenje; 4. del telesa; 5. orodje, ki ga potrebuje vsak kmet; 6. predlog; 10. žensko ime; 11. pravite majhni punčki; 12. radi vidite, če vas obiše; 14. naris; 15. čto je povezano v ...; 17. žensko ime.

Pionirji, ki boste križanko sneženi možete pravilno rešiti, jo pošljite do 8. januarja na uredništvo »Glasu Gorenjske«. Vaš Kosobrin je pripravil set lepih knjig, s katerimi bo nagradil deset izrebanih pionirjev.

V vseh vrstah vojske, od letalstva, artillerije, mornarice pa

ZDRAVSTVENI SVETOVALEC

NEKAJ ZA NAŠE ŽENE

Sezona mraza in prehladov

Z nastopom mrzlih dni se ki. Tudi moramo paziti, da se uro ali dve na zrak in ga takavno pojavi cela vrsta ne-sobi nikdar ne tišimo vroče ko navajamo na odpornost proprietnosti, ki jih povzročajo peči, radiatorjev ali štedilnika. Obraz zaščitimo pozimi s pri-otokom dobro zavit, v voziček pa mu damo tudi termofor s toplo vodo.

Pred mrzom nas najbolje zaščiti topla oblike in pravilna prehrana. Osnovno pravilo pri tem je: tople noge, stopala in zelo ugodno vpliva na topoto spodnjih del telesa. Prav v tem pa ljudje največ grešijo, ker

vzdrževanje telesne topote je posvečajo premalo pozornosti obutvi. Dobro je, če pozimi na-je to važno za majhne otroke, najboljša pa je s krznom obšita obutev. — Ce se pojavi

škodljivimi vplivi zime obvaruje je v prvi vrsti odpornost telesa proti mrzu in hitrim topotnim spremembam ter zadostno vzdrževanje telesne topote. Od-

pornost dosežemo s postopnim treniranjem tistih telesnih funkcij, ki regulirajo topoto.

V topnih prostorih ni zdravo sedeti v plašču, prav tako pa tudi ne ob mrzlem vremenu hoditi okoli v pomankljivi oble-

Moda

Dva elegantna zimska plašča s prikljupnim ovratnikom in apartnimi rokavi.

Obleka mi je premajhna

Mlada dekleta do 20. leta se kaj pod eno tretjino dolžine vsako leto znova vprašujejo in (merjeno od pasu navzdol) in mučijo s problemom, kako uporabiti lansko obliko oziroma progo blaga iz istega materiala. Preko širov našljemo kot okras še ozek enobarven trak. Marsikatera ob takem razmišljaju ne najde nobene 3. široka krila krojena iz štimočnosti, čeprav bi rada podaljšala živiljenjsko dobo svojega priljubljenega krila. Nova tkanina se združi dekletom istim blagom obšljemo tudi oba vremenu peljemo otoka za eno infekciji sluznice.

Krila imajo pravzaprav le 4. zvončasta krila pustimo kar temeljni oblike, ki se v raznih kor so in dekleta jih lahko no-variacijah vedno na novo pojavljajo v vsaki modi. Na skici krila iz tafta, ki ga krasiti na spodnjem robu širok in bogato nabran volan. Taka krila so le-tošnjo zimo zelo moderna in učinkuje najlepše, če je vrhne krilo črne ali kakre druge barve, ki ga nosite čez spodnje krilo iz rožnatega ali rdečega tafta.

ZANIMIVOSTI

NAJNOVEJŠI TIP MAJHNE PODMORNICE

V Angliji so izdelali najnovejši tip majhne podmornice X 51. Te podmornice so namenjene opravljanju vojaških nalog v sovražnikovih postojankah. Podmornica je dolga 17 metrov. Njena hitrost še ni znana, v morje pa se lahko potopi v nekaj sekundah.

CLOVEK, KI POJE VSAK DAN 30 KG HRANE

Pred kratkim so v mestni bolnišnici v Padovi zdravniki začeli pregledovati nenavadnega medicinskega fenomena, delavca Cezarja Rissola iz Benet, ki dnevno poje 30 kg hrane. Zdravniki še niso dognali pravega vzroka zakaj ta človek toliko pojé. Ugotovili pa so, da je telo popolnoma onemoglo, brž ko delavec ne pojé omenjenega dnevnega obroka hrane.

FOTOGRAFSKI APARAT VELIK KOT NALIVNO PERO

Izdelali so nov fotografski aparat, ki ga lahko nosimo v žepu kot nalivno pero. Dolg je 7 in pol cm, širok 2 in pol ter visok 1 in pol cm. Posnetek na filmu ima velikost 3,5 krat 15 milimetrov. Z njim lahko fotografiramo predmete oddaljene od 20 centimetrov do neskončnosti.

NOV REKORD HELIKOPTERJA

Helikopter ameriške armade »Sikorski X-30« je dosegel nov rekord v višinskem letu. V zrak se je dvignil do 7.300 metrov.

ODKRILI SO PRAZGODOVINSKO ARKTIČNO NASELJE

Ekspedicija, ki sta jo vodila člana Danskega muzeja in Univerze iz Pensilvanije, je odkrila daleč na severozahodu Kanade ostanke arktičnega naselja, ki je obstajalo pred 1000 leti. To največje naselje v polarnih krajih pripada »Dorset kulturi«. Pri odkopavanju so naleteli na 100 hiš in veliko število grobov ter našli razno orodje in orožje.

TELEVIZIJA VEC KOT OTROK

V mestu Memphis v ZDA so pripeljali v bolnišnico gospa Ken Ross, ki je med vožnjo v avtomobilu rodila otroka. Na vprašanje zdravnika, zakaj ni prišla v bolnišnico pravočasno, je gospa Ross odgovorila, da je doma gledala televizijski prenos, pa ni vstala, dokler spored ni bil končan.

Nagranični razpis

V okviru »Januarja — meseca Glasu Gorenjske« razpisuje uredništvo za novoletni križanko naslednje nagrade:

1. 3.000 dinarjev
2. 2.000 dinarjev
3. 5 kg mila
4. 5 kg pralnega prahka (oboje darilo kranjske tovarne mila)
5. blago za žensko krilo
- 6.—8. naglavne rute (darilo tovarne »Zvezda« Kranj)
- 9.—28. po eno steklenico žganih pijač (darilo podjetja »Vino-Kranj«)

Rešene križanke bo uredništvo sprejemalo do vključno 15. januarja 1955. Čas in kraj žrebanja pa bo objavljen v našem listu.

milno sredstvo; 40. streha nad sobico (2. skl. mn.); 90. slepila; biti; 10. mlečna beljakovina; 11. odprtih ognjiščem; 43. njej; 44. 95. veznik; 96. predlog; 97. žival; 12. lesa brez »l«; 13. slog; 45. so pod nami; 47. drevo vzklik; 99. Prva beseda našega Ljudskega teksta (kratica); 14. novega podlistka (dvojina); 100. kemična prvina; 15. narod (1. moško ime); 102. znak za ke-skl. množ.); 19. malokrvne; 22. kazalni zamek; 62. pogovor; mično prvino; 103. moško ime; pritrdirnilica; 23. francoski spol-

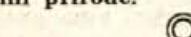
7

Novačja tragedija v zgodovini pomorskega

Mogočna, razkošna plavajoča palača britanske trgovske mornarice, last „White Star Linea“, takrat največji in najhitrejši parnik na svetu — Titanic, je odplul 12. aprila 1912. leta iz Southamptona proti Zapadu. Namenjen je bil v New York. Tretji dan pozno počni, na nedeljo je bilo, pa je trčil v ogromno ledeno goro in se potopil. Oster rob kot jeklo trde ledene gore je odprl ladijski trup kakor konzervno škatlo in ladja, za katero je dejala angleška kraljica, ko ji je botrovala, da je osmo čudo sveta, ladja, katero so delničarji „White Star Linea“ hvalili, da je nepotopljiva — se je potopila. V valovih Atlantskega oceana je našlo smrt več kot 1400 ljudi.

Svet je obnemel...

Danes, ko ob poročilih o poizkusih, da dvignejo tega giganta z morskega dna, človeku, ki je pred dobrimi štiri desetimi leti sam doživel to drama, spet vstajajo iz neizmernih globin pozabe spomini na ta dogodek, bi bilo morda prav, da se zabeličijo in objavijo. Berejo se kot povest, a so vendar resnični. Opisujejo eno od mnogih tragedij, ki jih je človek doživel v borbi s silami prirode.

TITANIC DRVI V POGUBO

Megleno in mrzlo jutro v aprilu leta 1912. Nepregledna množica ljudi je napnila prostor ob pomolu. Kako ga tudi ne bi, saj so londonski časopisi že nekaj tednov sleherni dan prinašali slike razkošno opremljenega parnika in imena potnikov - milijonarjev, ki bodo prvi pluli na tej ladji, na Titanicu, čez ocean.

Ko je sonce popilo meglo, so ljudje obnemeli. Kot da bi zrasel iz morja, je stal pred njimi velikan, praznično okrašen, pripravljen, da sprejme na stotine potnikov in se poda z njimi čez ocean. Začudenje je preraslo v nemir, nemir v hrup. Z vzklikanjem je hotela množica dati duška svojim občutkom. Kdo bi si mislil, da bo prva pot tega orjaka čez ocean hkrati tudi njegova zadnja.

Množica je pritisnila k pomolu. Vsakdo je hotel videti tiste srečneže, ki se bodo prvi vozili na Titanicu in uživali v nje-

govih razkošnih salonih in kabinah. Luminzine so se vrstile. Iz njih so izstopali bogataši z družinami. Prvi se je pripeljal večkratni milijonar Jakob Astor, petdesetletnik, s svojo 19-letno ženo. Vračala sta se s poročnega potovanja nazaj v domovino. Ljudje so potnikom z zavistjo sledili, dokler niso izginili v trebuhi velikana.

Zadnji potnik, ki se je pripeljal z limuzino, ni bil nihče drugi kot generalni direktor družbe „White Star Line“ g. J. Bruce Ismay. Nasproti mu je prihitel ladijski poveljnik, kapitan Edward Smith in ga spremil po mostičku na krov.

ZALOIGRA SE JE PRIČELA

Sirena je oglušajoče zatulila. Zvoki ladijske godbe so se pomešali z vzklikli ljudi na obali. S krova se je vsulo na gledalce cvetje, na tisoče rok z velikana je pomahalo v zadnji pozdrav. Sirene so zatulile tudi na drugih ladjah, ki so bile čas v pristanišču, tudi te so želele Titanicu srečno pot.

Mogočni ladijski vijaki so visoko razpenili vodo. Ladja se je premaknila. Sedaj se je začelo zares. Bo uspelo Titanicu priti čez ocean v času, ki ga dotele ni mogla doseči še nobena ladja? To se mora zgoditi, so odgovarjali na to vprašanje odgovorni ljudje iz „White Star Linea“. „Modri trak“ mora odslej pripadati vendar naši družbi in ne več Lloyd, katerega potniški parnik „Kronprinzessin Cecilie“ je bil do takrat najhitrejši na Atlantiku in na severu.

Zato z vso paro proti zahodu! Ključ nevarnostim, kljub žrtvam! Nasprotnik mora biti poražen!

Veličastno, ponosno plove Titanic. Žene ga zlati bič zločinskih profitarjev. Iz štirih dimnikov jeklenega velikana švigači iskre v zvezdnato noč. Promenadni krov je razkošno osvetljen. V salonih se gnete „smetana“ takratne družbe. Vsi so veselo razpoloženi. Nihče ne sluti, da drve v smrt.

Pa poglejmo za trenutek še 12 nadstropij niže — v pekel, v tisti del ladje, kjer so stroji, peči, bunkerji za premog in skladišča. Tudi tu so bili ljudje. Mnogo jih je bilo: kurjači, nosači in delavci raznih poklicev, ki so bili pripravljeni, da v vsakem trenutku priskočijo na pomoč,

kjerkoli bi bilo to potrebno in popravijo vsako okvaro, ki bi na ladji nastala.

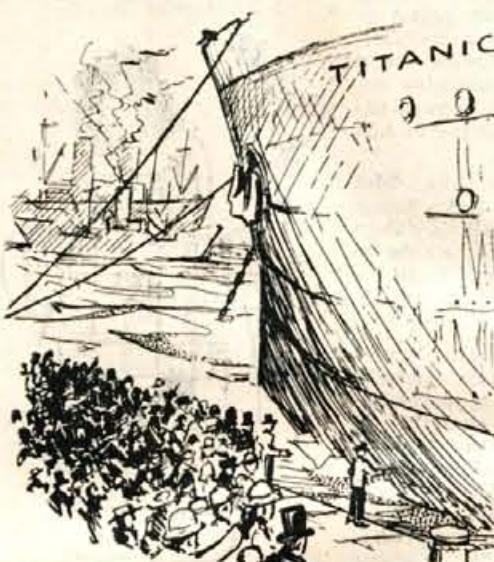
Strojem in pečem so stregli do pasu goli kurjači, oznojeni in počrneli od pre-mogovega prahu. Znoj jim je curkoma lil po obrazu in životih. S poveljniškega mostu pa so venomer prihajala povelja:

„Hitreje! Še hitreje! — Titanic si mora priboriti modri trak!“

Da, tu je bil res pravi pekel.

V PROSTORIH DRUŽBE „WHITE STAR LINE“

Lord Morton, predsednik nadzornega odbora in drugi vodilni uslužbenci in delničarji družbe so v poslovnih prostorih v Londonu nestrpo pričakovali poročila o hitrosti, ki jo je na vožnji čez Atlantik dosegel Titanic.

Prva vest, ki je prispela, je spravila vse v dobro voljo. Višji potniški nadzornik sir John Hagarth si je nasmejan gladi brado, ko je ugotavljal:

„Če bo ladja zdržala tak tempo, kot ga ima sedaj, potem bomo prekosili konkurenco za dobre 3 ure. To ni mnogo, vendar dovolj, da si priborimo modri trak. Imam popolno zaupanje v kapitana Smitha. On bo storil vse, kar je v njegovi moći.“

„Moje mnenje o Smithu pa je drugačno,“ je pripomnil na to lord Morton. „Štirideset let je že v službi, pa še ni doživel nobenega brodoloma. Veste kaj to pomeni, dragi moj Hagarth? To pomeni, da si ta stari osel ne upa ničesar tvega-

ti. Če se bo vreme poslabšalo, stavim sto proti eni, da bo zmanjšal ladji hitrost, da bo potem plula kot mrlški voz in mi bomo osramočeni.“

„Kakšne besede, dragi lord! Mrlški voz!“ je zastopal polkovnik Reader. „Ni sem praznoveren, vendar me spreleti, ko pomislim, da ima Titanic na krovu res mrlča. In zdi se mi, da mu bo prav ta mrlč prinesel nesrečo.“

Lord Morton se je pri teh besedah zdrznil, očitajoče pogledal Hagartha in z ostrom glasom vprašal:

„Ste mi morda kaj zatajili? Govorite! Se je kdo od posadke ponesrečil?“

Hagarth je zmajal z glavo, Reader pa je nadaljeval:

„Misil sem na mumijo egiptanske princese, ki je še vsakomu prinesla nesrečo, kdorkoli je imel opravka z njo. Kupil jo je nek ameriški muzej in sedaj se vozi na Titanicu.“

Lord Morton se je zaničljivo nasmehal. „Bajka! Vi častniki pa že res povsod vidite strahove. — Hagarth, poizkusite dobiti zvezo z generalnim direktorjem Ismayem na Titanicu. Naročite mu, da mora ladja na vsak način obdržati sedanjo brzino. Brezpogojno! Slišite?“

Dve uri kasneje so londonski časopisi z velikimi črkami objavili na prvih straneh senzacionalno vest:

„Titanic dosega rekord!“

V soboto bomo dobili novega zmagovalca Atlantika, v pondeljek pa mu bomo pripelji MODRI TRAK!“

Brezična telegrafska postaja na Titanicu je bila v stalnem stiku z Londonom in z New Yorkom. Za hitro oddajanje brzjavk sta bila odgovorna radio teleskopist J. Phillips in njegov pomočnik Harold Bride. Dela sta imela čez glavo. Kako tudi ne! Vsi potnikи, ki so se zabavljali v kabinih in salonih prvega razreda, so hiteli sporočati svojcem, kako si jajno jim poteka čas na plavajočem orjaku. Kdo bi ustregel vsem kavricam razvajenih soprog milijonarjev! Grofica Rosswin je na primer poslala po etru sporočilo svoji služkinji, naj ji prinese v pristanišče kožuh srebrne lisice. Druga odlična dama je spet naročila svoji službeničadi v Long Islandu, naj pazijo na njenega loksterjera Fifi, da se ne prehladi.

Phillips je malomarno pregledoval brzjavke take in podobne vsebine in jih podajal Brideu, da jih pošlje naslovnikom. Naenkrat mu roka zastane. Bere: „Betty Long, London... Pri opravljanju službene dolžnosti se je ponesrečil vaš mož. Poškoda ni huda. Pričakujte ga 20. aprila, ko se vrne s prvim parnikom v domovino. Kapitan Smith.“ (Dalje prihodnjic)

A. Arbeles:

Neke noči sem se nenadoma prebudil iz globokega sna... Najprej mi je šinila v glavo čudna misel: kako to, da sem se sploh prebudil, kajti čez dan sem imel toliko opraviti na podprtih jezuitski kasarne, da sem zvečer zaspal kot ubit.

Obrnil sem se na drugo stran in poskusil zopet zaspasti. Tedaj pa sem zaslišal krik, ki mi je pregnal spanec. Bil je to krik strahu in v hipu sem sedel vzravnati v postelji. Najprej sem se skušal orientirati. Kot se ponoči večkrat. Egod, nisem vedel, kje naj iščem vrata in kje okno. Nazadnje sem se domislil in zdaj sem vedel, da imamo vrata na svoji desnici in okno na levici. V postelji na moji desnici je spala svoje mirno, otroško spokojno spanje moja žena. Nekaj trenutku sem napeto prisluškoval, potem pa spet legal in se prepričal, da sem moral vendarle samo sanjati. Seveda so morale biti sanje čudovito žive in divje, da je krik iz njih tako dolčno prodrl v somrak moje zavesti. Sele čez dve uri sem spet zaspal.

Cez dan mi delo ni dovoljevalo, da bi se ukvarjal s sanjami. Plaže se med ruševinami jezuitske kasarne sem moral voditi in nadzorovati podiranje. Sonce je neusmiljeno žigalo, prah ruščega se zidovja me je zavjal in mi legal na pljuča. Le sem ter tja je potegnil veter in odnesel prah, tedaj je zdaleko po cipresah in rožah z bližnjih vrtov.

Kakor vse dni, me je točno ob snajstih obiskal dr. Sallier iz državnega arhiva in me povprašal, kako delo napreduje. Neizrečeno ga je zanimalo podiranje prastarega poslopja, ki je segalo s svojim najstarejšim delom skoraj v ustanovno dobo mesta. Ker je priševal študij zgodovine dežele v svojo stroko, se je nadejal od sečiranja tega častitljivega trupla marsikatega odkritja.

Stala sva sredi velikega dvorišča in opazovala, kako so delavci odnašali prvo nadstropje glavnega dela poslopja.

„Prepričan sem,“ je dejal, „da bomo našli še marsikaj zanimivega, ko pridemo enkrat do temeljev. Na priči preteklosti deluje sila, ki je sorodna fizikalni težnosti in jih vleče k temelju. Ne morem vam povedati, kako neverjetno privlačna so zame taka stara poslopja, če imajo tako bogato zgodovino kot te.“

Najprej trgovski dvor, potem nunske samostan, za njim

jezuitska trdnjava in nazadnje vojašnica. Zgrajeno na povprečno zelo velikem delu starega, z okopi opasanega mesta, se zdi, da je bilo poslopje v dotiku z vsemi dogodki in da je vsesalo vse vse odzake življenja, ki so puščali sledove na njem. Mislim, da bomo v tem starem zidovju odkrili še marsikaj zanimivega — ne samo lonec s starim denarjem in prebeljene freske, ampak tudi okamenene prigode iz fosilne usode.

Tako je govoril, fanatični arhivar, nama nasprotoj pa so na trdnem zidovju odmevali udarci krampov. Medtem ko je doktor razpredal svojo rapsodijo, sem sklenil, ker se ne morem uprati zapeljivostim romantike, da obiščem razvaline enkrat počneči. Zezel sem, da bi deloval name dražljaj groznotnosti in hotel sem se spoprijateljiti z duhovi kraja.

„Zdi se mi, da postajaš nervozen, odkar si zaposlen s staro jezuitsko kasarno. Vzemi si dopust, pa naj te nadomešča kak tovariš. Preutrujen si in dolžan si skrbiti za svoje zdravje!“

Jaz pa nisem hotel ničesar slišati o tem; kajti razkopalavne po sesutinah tega starega zidovja, iskanje vsega tistega, od česar si je arhivar toliko obeta, mi je postal strast. Zeni sem obljubil samo, da jo pokličem, če se bom ponoti spet prebudil.

Tudi naslednjo noč sem planil iz spanja. Ves prepelašen sem prebudil ženo. Prebudila se je in sedela sva drug poleg druga v posteljah. Cui sem krik. Rezek in čisto razločen — priča je s ceste.

„Ali slišiš... zdaj, zdaj...?“

Žena je prizgalu luč in mi posvetila v obraz:

„Moj bog, kakšen pa si! Saj vendar ni nič! Jaz ne slišim ničesar!“

Bil sem tako iz sebe, da sem jo nadrl:

„Moj bog, vendar... zdaj... zdaj beže po cesti!“

„Nikar!“ je kriknila žena, kajti stiskal sem jo za roko, kajto da bi jo z uporabo sle hotel prepričati.

„Ali nisi ničesar slišala?“

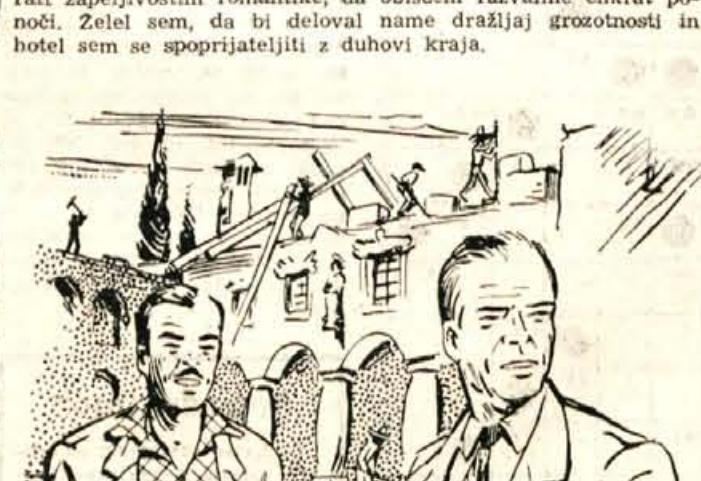
„Ničesar, prav ničesar.“

Zgrudil sem se nazaj v blazine, pokrit z znojem, izčrpan kot po težkem telesnem naporu in nesposobni dati ženi na njena zaskrbljena vprašanja kakršenkoli pomirljiv odgovor. Proti jutru, ko je že spet spala, sem prišel na jasno, kaj mi je storiti, da ohramim zdrav razum. S popolnoma mirnim in razumnim obnašanjem podnevi se mi je posrečilo prepričati ženo, da sem se pomiril. Pri večerji sem se norčeval iz svojih nočnih halucinacij in ji obljubil, da bom danes spal do jutra in se ne bom zmenil ne za krik in ne za hrup na cesti. Obljubil sem ji celo, da zaprosim takoj po dokončanju posebno odgovornih del za daljši dopust. Komaj pa sem opazil po dihanju svoje žene, da je zaspala, sem vstal in se spet oblekel. Da se otrese kakršnegakoli neumnega razmišljanja, sem vzel v roke Kantovo »Kritiko čistega razuma« in se skušal poglobiti v stroge in logične vrste predstav. Toda ko se je bližala polnoč, sem postopal nemiren, tako da nisem mogel več čitati. Nemogoče mi je bilo slediti železni logiki knjige. Nekaj silnejšega me je vleklo stran od nje.

Dvignil sem se in stopil pred hišo. Po svojem rastopenem trepetu sem spoznal, da se približuje čas. Stisnjen v globino hriščevih vrat sem čakal; ves svoj pogum sem moral zbrati, toda odločen sem bil s hitrim odkritjem naravnih vzrokov narediti konec muk svojih noči. V oddaljenosti dvajsetih korakov je gorela plinska svetilka in dovolj osvetljevala del ceste pred mojo hišo. Mlad mož, ki je očvidno preveč pli, je postal pred nasproti stojec hišo in po nekaj ponesrečenih poskusih nazadnje le odprl vežno vrata. Slišal sem ropot njegovih korakov še v veži in nato na stoniču, potem pa je spet vse utihnilo.

— In hipoma je v to tišino zarezal krik.

(Dalje prihodnjic)

V tej noči sem se prebudil iz sna natanko tako kot v pretekli in takoj nato sem slišal strahotni krik. Bil sem pripravljen nanj in sem se trudil, da bi natančno razbral, odkod pričaja. Toda v odločilnem trenutku me je obšla nepojmljiva groza, tako da res nisem vedel, ali je prišel krik iz notranjosti naše hiše ali s ceste. Takoj nato se mi je zdelo, da slišim s ceste korake bežečih ljudi. Do jutra sem ležal v nemirnem polnju in se v njem ukvarjal z zagotonitim krikom. Ko sem pri zajtrku o tem pripovedoval svoji ženi, se je najprej smerila, potem pa je dejala zaskrbljeno:

DELOVNI KOLEKTIV

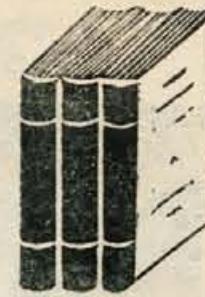
čestita
k delovnim uspehom
v letu 1954
vsem svojim delavcem
ter želi vsem
delovnim ljudem uspehov
polno
Novo leto 1955

S pomočjo
dosedanjih izkušenj bomo
ustregli vsem
željam naših potrošnikov

Bombažne predilnice in tkalnice Tržič

Knjigarna

„SIMON
JENKO“
KRAJN

želi vsem delovnim ljudem naše
domovine veliko uspehov v letu

1955

Svojim odjemalcem nudi: izbra-
na dela svetovnih klasikov, zna-
stvene, leposlovne, strok. knjige
in inozemske revije, — šolske
knjige, učila in ostale potreb-
ščine, muzikalije, tiskovine in
pisarniške potrebščine. / Prepri-
čajte se o naši solidni postrežbi!

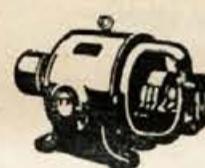
LESNI OBRATI

„GRADIS“ ŠKOFJA LOKA

ŽELI
VSEM SVOJIM ODJEMALCEM
IN DOBAVITELJEM
MNOGO SREČE IN USPEHA
V NOVEM LETU 1955
IN SE SE
V NAPREJ PRIPÓROČA

Delovnim kolektivom in vsem našim odjemalcem
želi vekiko uspeha v Novem letu 1955

MOTOR

ELEKTRIČNI IN HLADILNI
STROJI - GASILSKA OPREMA
ŠKOFJA LOKA

“GRADIS“

gradbišče hidroelektrarne

Medvode

↑
↑
želi vsem
sorodnim podjetjem
in vsemu
delovnemu ljudstvu
vso srečo
in veselje
ob proslavi
delovnih zmag
v letošnjem letu!

GRADITEĽ
gradbeno podjetje
KAMNIK

Priporočamo se
investitorjem!

želi
vsem
državljanom
srečno
in
uspehov
polno
novo leto
1955

DELOVNI KOLEKTIV

Tovarne barv in lakov „COLOR“

MEDVOODE

želi srečno in zadovoljstva polno
Novo leto 1955 odjemalcem in
vsem delovnim ljudem

Tovarna upognjenega pohištva

„STOL“

ZELI VSEM DELOVNIM LJUDEM NASE SOCIA-
LISTIČNE DOMOVINE SREČNO NOVO LETO
1955

KAMNIK

Trgovsko podjetje za Gorenjsko
na veliko

KOKRA KRAJN

ŽELI
VSEM POTROŠNIKOM IN DELOVNIM LJUDEM
POLNO ZADOVOLJSTVA
IN SREČE V NOVEM LETU 1955

Srečno
Novo leto

1955

želi vsemu prebivalstvu,
delovnim kolektivom

Oktajni ljudski odbar Radavljica

z iskrenimi čestitkami v uspešni
graditvi socializma

DELOVNI KOLEKTIV

Gradbenega industrijskega podjetja

„GRADIS“

gradbišče JESENICE

ŽELI
VSEMU
DELOVNEMU
LJUDSTVU
IN VSEM
DELOVNIM
KOLEKTIVOM
MNOGO
SRECE IN
OBILO
USPEHA

V NOVEM LETU 1955

SRECNO
IN USPEHOV POLNO
NOVO LETO 1955
VSEM

ODJEMALCEM, DOBAVITELJEM
IN VSEM
DELOVNIM LJUDEM ŽELI

TRGOVSKO PODJETJE LESCE

Lesno industrijsko podjetje - Tržič

čestita vsem delovnim ljudem
srečno, zadovoljno in uspehov
polno Novo leto 1955

SREČNO IN USPEHA POLNO
NOVO LETO 1955 ŽELI VSEM
DELOVnim LJUDEM

TRANSTURIST ŠKOFJA LOKA

želi vsem delovnim ljudem
srečno Novo leto 1955

Delovni kolektiv

TOVARNE LEHENKE TRŽIČ

DELOVNI KOLEKTIV

Tesarskega in mizarskega

podjetja OZZ Ljubljana - okolica

MOSTE PRI KOMENDI

želi v NOVEM LETU 1955
vsem cenjenim odjemalcem
in naročnikom mnogo sreče
in uspehov

Delovnim kolektivom in vsem
našim odjemalcem želi veliko uspeha
v letu 1955

DELOVNI KOLEKTIV

Reramično-kemične industrije KAMNIK

DELOVNI KOLEKTIV TOVARNE KOVČKOV IN USNJENIH IZDELKOV

TOKO DOMŽALE

čestita in želi vsem de-
lovnim kolektivom polno
delovnih zmag v nasto-
pojočem novem letu 1955

DELOVNI KOLEKTIV

Gorenjske oblačilnice
Kranj in poslovalnice
|| Jesenice

ŽELI USPEHA POLNO NOVO
LETO 1955 VSEMU DELOVNE-
MU LJUDSTVU NAŠE DOMO-
VINE

★
**LJUDSKI ODBOR
MESTNE OBČINE
KRANJ**

čestita vsem občanom in de-
lovnim kolektivom srečno in
uspeha polno novo leto 1955
z željo, da bi bilo še uspešnejše
v izgradnji naše socialistične
domovine

Vsem cenjenim odjemalcem želi

**MESTNA KLAVNICA
KRANJ**

SREČNO IN VESELO
NOVO LETO
Tudi mi se bomo
potrudili, da bo takе!

Delevni kolektiv

„Vino“ - Kranj

ZELI SVOJIM ODJEMALCEM
OBILO USPEHA
V NOVEM LETU 1955
TER SE PRIPOROČA!
VEDNO SMO
VAM NA USLUGO!

**LES
LJUBLJANA
POSLOVALNICA
K R A N J**

želi
vsem cenj. odjemal-
cem mnogo uspehov
v novem letu 1955

Trgovsko podjetje

**„Sadje“
Kranj**

želi vsem svojim
odjemalcem in dobaviteljem
obilo uspeha
v novem letu 1955

Podjetje za izdelavo in popravilo
tekstilnih strojev, instalacij in klimatičnih
naprav

KOVINAR - KRANJ

CESTITA K DELOVNIM USPEHOM
V LETU 1954 VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM TER ŽELI
VSEMU LJUDSTVU NASE SOCIALISTIČNE DOMOVINE
USPEHOV POLNO,
SREČNO NOVO LETO 1955

Gradbeno podjetje

Tržič

ZELI VSEM DELOVNIM
LJUDEM NASE REPUBLIKE
POLNO USPEHOV IN
NAPREDKA PRI GRADITVI
SOCIALIZMA
V NOVEM LETU 1955

OKRAJNA IN MESTNA
OBRTNA ZBORNICA

K R A N J

želi vsem delovnim ljudem
naše socialistične domovine
SREČNO NOVO LETO 1955

TRGOVSKO PODJETJE

„TOBAK“

K R A N J

ZELI VSEM DELOVNIM
LJUDEM V LETU 1955 MNOGO
USPEHOV IN SREĆE

**DELOVNI KOLEKTIV
TOVARNE VERIG
LESCE PRI BLEDU**

želi vsem delovnim kolektivom
in vsem delovnim ljudem naše
domovine

SREČNO IN USPEHOV POLNO
NOVO LETO 1955

Mnogo uspehov in sreče v novem letu 1955 želijo

**KMETIJSKA
ZADRUGA
ZMINEC**

**Modno krojaštvo
Tržič**

Izdajemo vse vrste
usnjeneh izdejkov!

GOSTILNA
„Gaštej“

KRANJ — Labore 1

KERN STANKO
čevljarstvo
Primskovo 95

TREBEC FRANJO
avtoprevozništvo
Kranj - Klane 70

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR K R A N J

želi vsemu prebivalstvu kranjskega okraja ter vsem
delovnim ljudem naše socialistične domovine

srečno in uspeha polno

Novo leto 1955

Novoustanovljeno
podjetje

„Pleskarstvo“

K R A N J

K O R O S K A 19

čestita vsem
delovnim kolektivom
in vsemu
delovnemu ljudstvu
srečno in zadovoljno

NOVO LETO

TRGOVSKO PODJETJE
K U R I V O
K R A N J

želi
vsem svojim odjemalcem
srečno novo leto 1955

TRGOVSKO PODJETJE

„MODA“ - K R A N J

čestita

in želi mnogo uspehov
v nastopajočem letu 1955
vsem svojim
cenjenim odjemalcem

LJUDSKI
O D B O R
MESTNE
O B Č I N E
J E S E N I C E

Z najboljšimi željami za prospeh
in procvit naše občine čestita k
NOVEMU LETU 1955

vsemu prebivalstvu

Vsem delovnim kolektivom
k NOVEM LETU 1955 iskreno
čestita

Kranjsko
gradbeno podjetje
K r a n j

MNOGO SREĆE, ZADOVOLJSTVA
IN DELOVNIH USPEHOV

o novem letu

ZELI VSEM
DELOVNIМ LJUDEM

ELEKTRIČNO
PODGETJE
K R A N J

VSEM SVOJIM ODJEMALCEM
ZELI USPEHOV POLNO
NOVO LETO 1955
DELOVNI KOLEKTIV

Mestne pekarije
Tržič

Vsem delovnim
kolektivom in
delovnim ljudem
na Gorenjskem

želi

**DELOVNI KOLEKTIV
TOVARNE TISKANEGA BLAGA**

**TISKANINA
K R A N J**

srečno in uspeha polno
poslovno

NOVO LETO

1955

Obilo sreče, delovnih uspehov
in radosti v letu 1955
želi vsem delovnim ljudem

Tkalnica in tekstilna oplemenjevalnica

**„ZVEZDA“
K R A N J**

Peslužuje se naših uslug!
Naše podjetje Vam odlično barva
in tiska vse vrste blaga!

**LJUDSKI ODBOR MESTNE OBČINE
in organizacije: ZK, SZDL in ZB ter
ostale množične organizacije
iz ŠKOFJE LOKE**

želijo
vsem občanom in delovnim kolektivom
srečno in uspeha polno
NOVO LETO 1955

Delovni kolektiv

tovarne obutve

Tržič

in prodajno osebje njenih 87 industrijskih prodajaln, želi svojim cenjenim odjemalcem, poslovnim prijateljem ter vsemu delovnemu ljudstvu veliko poslovnih uspehov v
NOVEM LETU 1955

Občinski ljudski odbor
Srednja vas v Bohinju

želi vsem svojim občanom
srečno in uspeha polno
NOVO LETO 1955

**OKRAJNI
SINDIKALNI SVET
KRANJ**

želi vsem delovnim ljudem in
svojim članom srečno in zadovoljno NOVO LETO!

Vsem cenjenim
potrošnikom želi
zadovoljno
NOVO LETO
1955

Dreskrba
TRŽIČ

in se pripravlja za
nadaljni obisk

Delovni kolektiv USNJRNE

„RUNO“

Tržič

želi vsem delovnim ljudem
V LETU 1955
mnogo uspehov in sreče

KAVARNA IN GOSTILNA

„ZELENICA“ - Tržič

želi cenjenim gostom in vsemu
delovnemu ljudstvu srečno in
uspehov polno NOVO LETO!

**LJUDSKI ODBOR MESTNE OBČINE
TRŽIČ
MESTNI KOMITE ZK
MESTNI ODBOR SZDL in
MESTNI ODBOR ZB**

želijo vsem delovnim ljudem srečno Novo leto 1955
in še več uspehov
pri izgradnji naše socialistične domovine

DELOVNI KOLEKTIV GORENJSKE PREDILNICE

ŠKOFJA LOKA

ki je prevzel upravo nad podjetjem 10. septembra 1950, se je pričel takoj boriti za kakovost izdelkov in za dosledno izvajanje vseh pridobitev in pravice delavskega sameupravljanja. V zadnjih dveh letih pa se posebno bori za izboljšanje in obnovo strojev. Delovni kolektiv se uspešno bori tudi z vsemi nastajajočimi težavami in zastavlja vse sile za večji procvit podjetja. Tako predstavlja veliko delovno zmagu prenestitev čistilnice iz starih prostorov tprečilnice, ki je bila v kleci, v večje prostore nove stavbe. S tem so v tovarni rešili tudi eno izmed važnih vprašanj — ustvarili so boljše delovne pogoje.

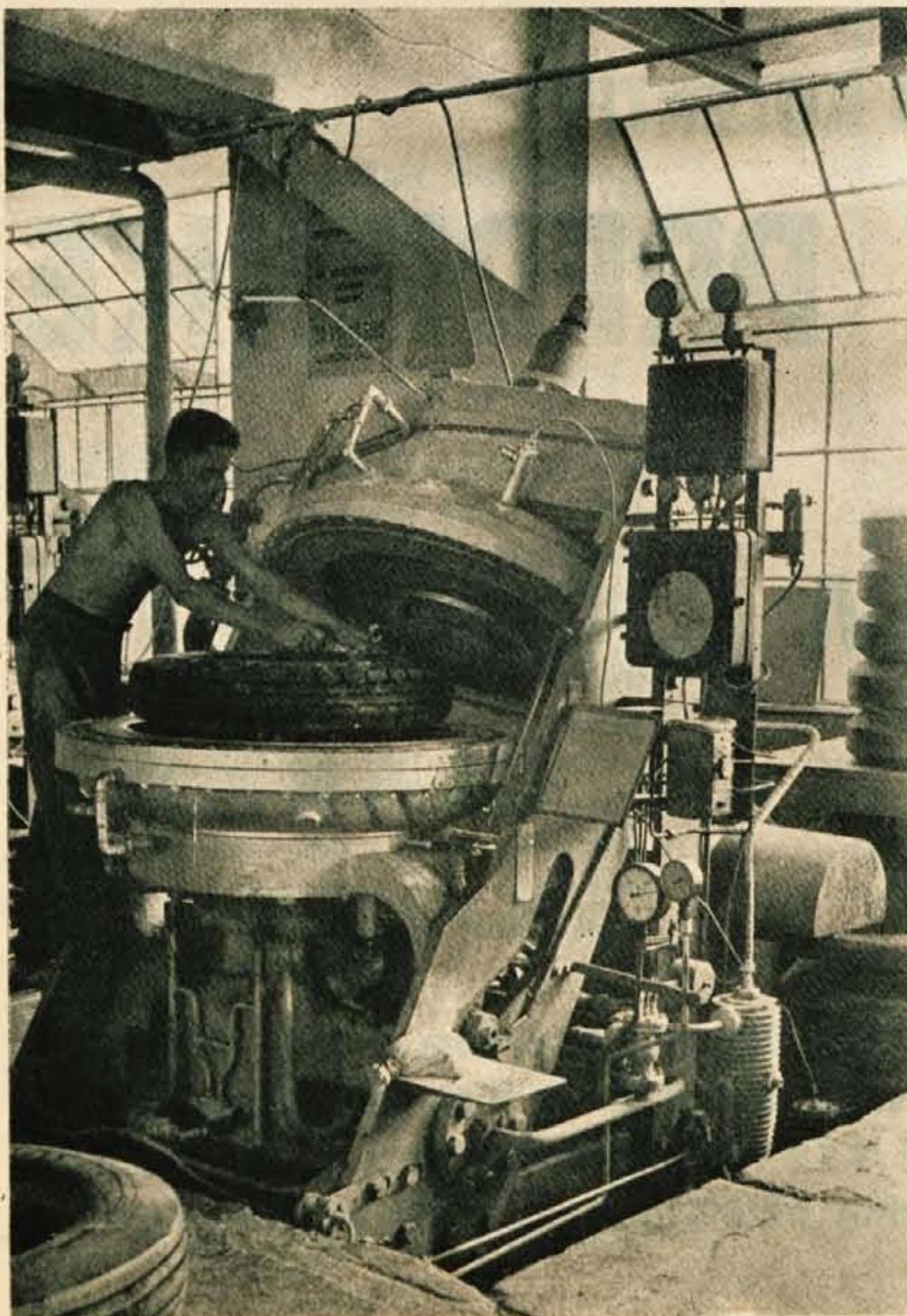
**čestita k delovnim uspehom v letu 1954 vsem
delovnim kolektivom in cenjenim odjemalcem ter
želi vsem delovnim ljudem naše domovine
uspehov polno in srečno Novo leto 1955**

P
L
A
M
E
N

KROPA

želi vsem odjemalcem in delovnim ljudem **srečno Novo leto 1955**
in mnogo delovnih uspehov!

Delovnim kolektivom in vsem odjemalcem želi veliko uspeha v letu

1955

DELOVNI KOLEKTIV
Tovarne klobukov „ŠEŠIR“ ŠKOFJA LOKA

Obilo sreče, delovnih uspehov in radosti v Novem letu 1955
želi vsem delovnim ljudem

Aleka
ČEVljarsko podjetje
DUPLJE

Delovni kolektiv

OPOZARJA NA SVOJE ODЛИЧNE IZDELKE:

Sava
Kranj

S KATERIMI BOMO DO KONCA LETA ZADOSTILI VSEM VAŠIM POTREBAM TFR CEVI, GUMENE VRVICE, OBROČE, ZAKLOPKE IN MEMBRANE, ODELJAJE, GUMENE ZAMASKE, VENTILNE KROGLE, INSTALACIJSKI MATERIJAL, GUMENO OPREMO ZA PERNOSFORA ŠKROPILNICE, OBROČE ZA OTROSKE VOZIČKE, GUMENE PREDMETE ZA DOM, PISARNIŠKE POTREBSCINE, ŠPORTNE PREDMETE, SANITARNE IN KIRURŠKE PROIZVODE, GUMENE IZDELKE ZA ZIVILA IN ZIVILSKO INDUSTRijo, ZAŠČITNE FREDMETE ZA INDUSTRijo, POGONSKIE JERMENE, KLINASTE JERMENE, GUMIRANO BLAGO, PODPETNIKE, GUMENA LEPILA ITD...

ZLASTI PA OPOZARJAMO NA NAŠO AVTOPNEVMAТИKO — Z RДЕCO PIKO, KI JE DOSEGЛА V TEM LETU RAVEN INOZEMSKIM, UVOŽENIH PNEVMATIK.

LASTNIKI AVTOMOBILOV, ŠOFERJI!

Ce želite ohraniti svoje vozilo v dobrem stanju in podaljšati življensko dobo odličnim »SAVA« zvčgumam, upoštevajte sledeča navodila:

1. Pravilno montirajte gumo na pravilen obroč.
2. Ne divljajte po slabih, razkritih cestah.
3. Ne vozite nikoli prek robnikov pločnikov.
4. Zavore uporabljajte pestopcm in ne sunkovito.
5. Poženite počasi in ne dopušnjte, da bi kolesa drsela.
6. Vozite zmerno, poseeno pri težkem tovoru in vročini.
7. Tovor naj bo pravilno razdeljen.
8. Glejte, da bodo zračnice pravilno polnjene.

Ce se boste ravnali po teh navodilih, Vam garantira udobno in sigurno vožnjo z Vašim vozilom naš kolektiv in

želi vsem poslovnim prijateljem in vsemu delovnemu ljudstvu naše domovine uspeha polno Novo leto v želji za čimprejšnji procvit naše socialistične domovine

